

Maaväe staap
Väljaõppejaoskond

AK 4 INSTRUKTORI KÄSIRAAMAT

Tallinn 2003

Sisukord

1. tund. Automaatrelva üldine kirjeldus ja ohutustehnika	3
2. tund. Automaatrelva osaline lahtivõtmine, kokkupanek ja hooldamine	12
3. tund. Automaatrelva käsitsemine	21
4. tund. Tundide 1 - 3 drill.....	27
5. tund. Lamades laskeasendi võtmine, automaatrelva hoidmine ja sihtimine	27
6. tund. Laskmine lamades asendis	33
7. tund. Tulistamiskord	35
8. tund. Tundide 5 - 7 drill.....	38
9. tund. Erinevad laskeasendid	39
10. tund. Automaatrelva ehitus ja tõrked ning nende kõrvaldamine	45
11. tund. Sihtpunkti valik	49
12. tund. Tundide 9 - 11 drill.....	51
13. tund. Tulepositsiooni valik	52
14. tund. Tulistamine liikuvate sihtmärkide pihta	56
15. tund. Käsitsivõitlus automaatrelvaga	63

1. tund. Automaatrelva üldine kirjeldus ja ohutustehnika

Automaatrelva taktikalis-tehnilised andmed. OTE nõuded automaatrelva käsitlemisel. Automaatrelva kandmise viisid: relv seljal, rinnal, õlal, kaelas, käes.

Sissejuhatus

Selgitada: relva kandmine on privileeg, millega kaasneb suurem vastutus seaduse ees ning kohustus alluda relva kandmise distsipliinile. See automaat on teie isiklik relv sellega peate õppima vastast hävitama ja olema samas kindel, et te endale või oma kaasvõitlejatele viga ei tee. Te peate õppima relvaga igas olukorras ohutult ümber käima. Alustada tuleb relva omaduste õppimisest ning ohutu käsitlemise reeglitest.

7.62 mm automaatrelva AK 4 üldised omadused

Automaat AK 4 on konstrueeritud saksamaa firmas Heckler & Koch. Eestis kasutusel olevad mudelid on toodetud Rootsi Kuningriigis. AK 4 on mitmeotstarbeline üksikvõitleja relv, mis on kavandatud kasutamiseks jalaväeüksuste põhirelvana. Automaat on kergekaaluline, õhkjahutusega, salvest laetav tulirelv. Tuleümberseaduri erinevate asendite kasutamisel saab relvast lasta nii üksiklaskude kui ka valangutega. Relv võimaldab:

- a. Kiiret ja täpset tuld lähedalasuvate sihtmärkide pihta.
- b. Efektiivset üksiksõduri tuld kuni 400 meetri kauguseni.
- c. Efektiivset jaotuld kuni 600 meetri kauguseni.
- d. Relvadele on võimalik kinnitada nii optilist kui ka öösihikut.
- e. AK 4 le saab kinnitada lähivõitluseks nugatäägi.
- f. Automaatse ümberlaadimise, kiire automaattule ning 20 padrunit mahutava salve tõttu on vajalik kõrgetasemeline tulekontroll, et ära hoida liigset laskemoonakulu.
- g. Relv on mõeldud kasutamiseks nii parema- kui ka vasakukäelistele.

Tehnilised andmed

- a. Kaliiber 7,62 mm.
- b. Padruni tüüp 7,62 x 51.
- c. Kuuli algkiirus 790 m/sek (keskmise lahingpadrun).
- d. Tehniline laskekiirus 600 l/min.
- e. Sihikuline laskekaugus 500 m.
- f. Efektiivne laskekaugus 400 m.
- g. Laadimata relva kaal 4,4 kg.
- h. Relva üldpikkus 1025 mm.
- i. Vintraua pikkus 450 mm.
- j. Padrunite arv salves 20.

Relva osad

Selgitada ja näidata: relval on 4 põhiosade grupp: kaba grupp, lukukoja grupp, püstolikäepideme grupp ning vintraua ja laesääre grupp. Osutage järjest alljärgnevatele relva osadele neid samal ajal nimetades (joonis 1, 2).

- a. Leegisummuti, vintraua suue, vintraud, nugatäägi kinnituspesa.
- b. Kirp koos kirbukaitsega, eesmine kanderihma kinnitus.
- c. Laesäär ja selle kinnitustihvt.
- d. Vinnastuskäepide.
- e. Lukukoda koos sihikuga.
- f. Kestahteiteava, padrunikesta suunaja, salvepesa ja salveriiv (all ja paremal küljel);
- g. Püstolikäepide, tuleümbereadur, päästik ja päästikukaitse.
- h. Kaba kinnitustihvtid ja kaba koos tagumise kanderihma kinnituse ning tihvtide pesadega.

Lisaks on relval:

- a. Nugatääk.
- b. Manuste komplekt.

Kinnistada küsimustega

Nugatääk ja nugatäägi tupp

Selgitada ja näidata: nugatääk on rauasuudme kõrvale kinnitatav torkerelv. Kinnitatuna relva külge kasutatakse nugatääki lähivõitluses vastase elavjõu hävitamiseks. Nugatäägi käepide on kujundatud nii, et relva küljest eraldatuna oleks sellest võimalikult mugav kinni hoida ning kasutada tavalise noana (joonis 3).

- a. Nugatäägi tuppe kantakse tavaliselt rakmetel selleks ette nähtud metallist kinnituse abil või vööle kinnitatuna.
- b. Nugatäägi tupe nööri kasutatakse sidumiseks mugavama kandmisasendi saavutamiseks.

Relvade ohutuskontroll

Selgitada: relvade ohutuskontroll viiakse läbi:

- a. Iga õppetunni, harjutuse või laskmise alguses ning lõpus.
- b. Koheselt peale kasarmusse, laagrisse tagasisaabumist, peale patrulli või mistahes teenistusülesande lõpetamist.
- c. Relva väljavõtmisel relvaruumist ning tagastamisel.
- d. Igal ajal, kui on põhjust kahelda relva ohutuses või olukord seda nõuab.

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi.

Käskluse peale “**RELVAD KONTROLLIKS NÄIT**” teha alljärgnevat.

- a. Astuda vasaku jalaga samm ette (joonis 4), kaitseriivistada relv ja eemaldada salv (kui salv on kinnitatuna) hoida parema käega automaadi püstolkäepidemest nii, et nimetissõrm on väljaspool päästikukaitset. Viia automaat horisontaalasendisse vöö kõrgusel. Vasaku käega toetada relva laesäärest. Relva kaba toetatakse vastu vöökohta ja surutakse parema käe küünarnukiga vastu keha.
- b. Sellises positsioonis laetakse relva seistes.
- c. Relv vinnastada. Selleks võta vasaku käelaba välisküljega kinni vinnastushoovast ning tõmmata see lõpuni taha ja lükata üles väljalõikesse.
- d. Relva kontrollimiseks (ka siis, kui seda kontrollib mõni teine isik) kallutada seda vasakule nii, et kestaheiteava jääks ülespoole. Vaadata avasse ja veenduda, kas lukukojas, padrunipesas ega kestatõmmiku küljes pole laskemoona ega vööri.
- e. Öösel või pimedas, katsuda vasaku käe väikse sõrmega, kas lukukoda on tühi. Selleks võib kasutada ka puhastusnööri raskust või puhastusvarrast. Kui olukord võimaldab, võib kasutada ka taskulampi.
- f. Instruktor peab näitama oma relva ühele sõduritest tõestamaks, et tema relv on ohutu ning seejärel kontrollima teiste sõdurite relvi.
- g. Käskluse peale "KONTROLLITUD" hoida relva horisontaalasendis.
- h. Vasaku käe löögiga alla vabastada viinastushoob, millega relva liikuvad osad liiguvad ette.
- i. Asetada tuleümberseadur asendisse P.
- j. Suunata relv ohutusse suunda ning vajutada päästikule.
- k. Asetada tuleümberseadur asendisse S, lükates parema käe pöidlaga relva vasakul küljel asuvat tuleümberseadurit.
- l. Asetada relv maha nii, et vinnastuskäepide jääb allapoole ja kirp ühele joonele parema jala varvastega, maastikul asetada relv varvastele.
- m. Avada salvetaskud ning võtta välja salved.
- n. Instruktori salvetaskuid, salvesid ja laskemoona kontrollib üks sõduritest.
- o. Instruktor kontrollib kõikide sõdurite salvetaskuid ja salvesid veendumaks, et kellelgi pole laskemoona.

Kui ülalkirjeldatud tegevus on tehtud, panevad sõdurid salved salvekottidesse tagasi, sulgevad need ning võtavad üles oma relvad ja seisavad seistes laadimise asendis.

Kinnistada küsimustega ja harjutada

Ohutu käsitlemine, automaat ilma salveta

Selgitada ja näidata ette: ilma salveta automaadi üleandmisel teisele sõdurile või maast ülesvõtmisel suunata relv ohutusse suunda ning viia läbi ohutuskontroll. Veenduda ise relva ohutuses ning näidata vastuvõtjale, et padrunipesas ei ole padrunit.

RÕHUTAGE, ET KUNAGI EI TOHI RELVAGA MÄNGIDA EGA TEISI INIMESI NALJA PÄRAST SIHTIDA.

Kinnistada küsimustega

Kanderihm

Kinnitamine.

Selgitada ja näidata: kanderihm on ette nähtud relva kandmise hõlbustamiseks. AK 4 rihm on valmistatud nahast ning on varustatud ühe pinguti ja kahe kinnitusega. Rihma relvale paigutamiseks tuleb kinnitused asetada selleks ette nähtud aasadesse. Kinnitamise järjekord on tagumine kinnitus ja seejärel esimene. Tagumine rihma kinniti lukustatakse vaid ühte pidi, eest taha. Veenduge, et rihm ei ole keerdu. Esimene kinniti kinnitamiseks vajutada alla haagi fiksaator, asetada haak aasa külge. Rihma pikkust saab reguleerida lühemaks, liigutades pingutit piki rihma edasi või pikemaks, kui liigutades pingutit piki relva rihma tagasi.

Eemaldamine.

Selgitada ja näidata: Kanderihma eemaldatakse kinnitamise vastupidises järjekorras.

Kinnistada harjutustega, jättes kanderihma kinnitatuna

Relvakandmisviisid

Selgitada: relva saab lähtuvalt taktilisest olukorrast ja valmisoleku astmest kanda väga erineval moel, meeles tuleb pidada järgnevaid reegleid:

- a. Relva peab olema kandmise ajal võimalik kiirelt kasutusele võtta.
- b. Alati peab jälgima esmaseid ohutustehnika reegleid.
- c. Relva peab kandma nii, et see püsiks puhas ja heas seisukorras, vintraud peab püsima puhas mustusest ning relv ei tohi olla suunatud kaaslaste poole.
- d. Kui pole otsest vajadust relvarihma järele siis eemaldada see, kuna rihma kasutamine soodustab relva ebaõiget käsitlemist.

Relv seljal

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi (joonis 5).

Relv ripub diagonaalis seljal nii, et vintraua ots on suunatud alla.

Seda kandmisviisi kasutatakse juhul kui on vaja midagi kanda ning mõlemad käed peavad olema vabad, samuti ohutul alal viibides. Relva seljal kandmise miinuseks on see, et vajadusel ei saa seda kiiresti kasutada.

Relv rinnal

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi (joonis 6).

Relv ripub diagonaalselt üle rinna nii, et vintraua ots on suunatud üles.

Seda kandmisviisi on hea kasutada suusatamisel kui seljakott on seljas või kui millegi kandmiseks peavad mõlemad käed olema vabad. Selle kandmisviisi eelis seljal kandmise viisi ees on see, et relva saab kiiremini panna kasutamiskõlpsaks.

Relv õlal

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi (joonis 7).

Relv ripub rihmaga õlal, vintraud on suunatud alla ning käega hoitakse kinni kas relva laesäärest või püstolikäepidemest

Seda relvakandmisviisi kasutatakse siis, kui taktikaline olukord ei nõua relva kandmist valmisoleku-asendis ning ka siis, kui ühe käega on tarvis teha midagi muud. Ühtlasi kasutatakse seda relvakandmisviisi pikkadel rännakutel ja lisavarustuse kandmisel. Puudusena võib esile tuua asjaolu, et relva ei saa kiiresti kasutada.

Relv kaelas

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi (joonis 8).

Relva rihm on ümber kaela, relva hoitakse maapinnaga horisontaalselt ning parem käsi hoiab kinni püstolikäepidemest või kaba peenemast kohast.

Seda relvakandmisviisi kasutatakse varustuse kandmisel lühikestele vahemaadele või rännakul koos seljakotiga. Annab võimaluse relva kiireks kasutamiseks.

Relv käes

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi (joonis 9).

Relv on vertikaalselt vintraud suunatuna ülesse, parem käsi hoiab kinni püstolikäepidemest, laesäär toetub vastu õlga.

Seda relvakandmisviisi kasutatakse üksinda või rivi korras liikumisel väeosa territooriumil ning väljaspool väeosa kui taktikaline olukord seda võimaldab.

Kinnistada küsimustega ja harjutada, jäädes seistes laadimisasendisse

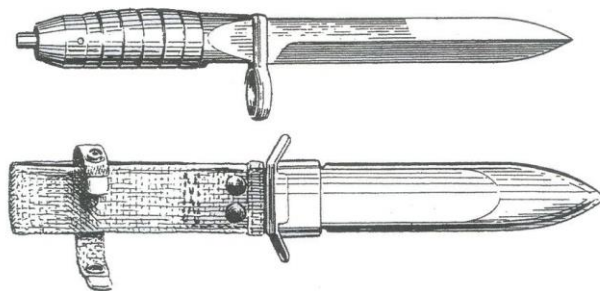
Joonised 1. Tund

Joonis 1. Relva põhiosad

Joonis 2. Relva põhiosad

Joonis 3. Tääk

Joonis 4. Relva seistes laadimisasend

Joonis 5. Relv seljal

joonis 6. Relv rinnal

Joonis 7. Relv õlal

joonis 8. Relv kaelas

Joonis 9. Relv käes

2. tund. Automaatrelva osaline lahtivõtmine, kokkupanek ja hooldamine

Automaatrelva AK 4 osaline lahtivõtmine ja kokkupanek. Hooldamine.

Sissejuhatus

Selgitada: automaat on sõduri isiklik relv, mida ta peab hästi tundma. Sõdur vastutab selle eest, et relv oleks alati töökorras ja puhas. Selleks, et läbi viia igapäevast hooldust, peab sõdur oskama relva osaliselt lahti võtta ja kokku panna. Relva osalise lahtivõtmise järjekord on kindlaks määratud, et vältida erinevate osade vigastamist. Relva ei tohi kunagi õpetatust rohkem lahti võtta. Kui puhastamise käigus avastatakse mingeid vigu, tuleb sellest kohe oma ülemale ette kanda. Relvade täieliku lahtivõtmist teostab ainult relvur ja seda tehakse töökojas.

Relva osaline lahtivõtmine

Selgitada ja näidata ette: mida teha enne relva osalist lahtivõtmist.

- a. Viia läbi relva ohutuskontroll, jättes tuleüberseadur asendisse P või A.
- b. Vinnastada relv ja veenduda, et lukukoda, padrunipesa ja kestatõmmik on tühjad. Löögiga alla vabastada lukuraami vinnastushoob ette.
- c. Päästikule mitte vajutada. Tuleüberseadur peab jääma asendisse P või a ning pääste ja löögimehhanism peab jääma vinnastatud asendisse kogu lahtivõtmise ja kokkupaneku ajaks.

Eemaldada relvarihm

Hoides parema käega kinni relva laesäärest vajutada kokku vintraua suudmeosas oleva rihma kinnitusaasa lukusti ja see eemaldada. Tagumist rihmakinnitit ei pea eemaldama.

Kaba

Hoides vasaku käega kinni relva laesäärest vajutada parema käe nimetissõrmega lukukoja tagaosas olevad ühendustihvtid paremalt küljelt vasakule ja asetada need vasakult poolt kaba toruneetidesse (joonis 11).

Tagasi tõmmates eemaldada kaba koos taandurvedru ja juhtvardaga lukukojast.

Püstolkäepide ja päästemehhanism

Vajutada parema käe sõrmedega püstolikäepideme lukustusneet paremalt vasakule, tõmmata püstolikäepide tagaosa alla ja eemaldada. Lukustusneet peab kadumise vältimiseks jääma püstolikäepideme külge (joonis12).

Löögi- ja päästemehhanismi eemaldamine püstolikäepidemest

Hoides parema käega püstolikäepidemest, pöörata vasaku käega tuleümberseadur üles nii, et tuginukk ühtiks löögi ja päästemehhanismi kere kujundsisselõikega ning eemaldada tuleümberseadur löögi ja päästemehhanismi pesast. Tõsta löögi ja päästemehhanism püstolikäepideme korpusest välja (joonis 13).

Lukuraami ja luku eemaldamine vintrauast, lukukojast ja sihtimisseadistest

Hoida vintrauda horisontaalselt. Parem käsi pannakse lukuraami taha selleks, et vältida luku ja lukuraami maha kukkumist. Tõmmata vinnastushoob tagasi ja eemaldada lukuraam koos lukuga vintrauda allapoole kallutades (joonis14).

Vabastada vinnastushoob

Lükata vinnastushoob ette.

Laesääre eemaldamine

Lükata laesääre kinnitus tihvt paremalt vasakule. Võtta laesääre eesmisest otsast kinni ja eemaldada see. Kinnitus tihvt jätta laesääre külge kadumise vältimiseks.

Lukupea eemaldamine lukuraamist

Hoides vasaku käega lukuraamist, vajutada vasaku käe pöidlaga luku fiksaatorile, pöörata parema käega lukupeast keerata seda $\frac{1}{4}$ pööret vastupäeva ja eemaldada (joonis 15).

Lukukiil

Pöörata luku juhtplaati $\frac{1}{2}$ pööret ja eemaldada. Hoida lukku kaldu nii, et lööknõel ja selle vedru tuleb koos luku juhtplaadiga välja. Eemaldada juhtplaadist lööknõel ja lööknõelavedru ning eemaldada vedru lööknõelalt.

Lukku rohkem lahti ei võeta (joonis 16).

Relva kokkupanek

Lööknõela vedru ja lukujuhtplaadi ühendamine lukuraamiga

Hoides lukuraami vasakus käes, lükata parema käega lööknõel koos lööknõela vedruga lukuraamis olevasse pessa, võtta paremasse kätte lukujuhtplaat ja ühendada nii, et lukujuhtplaadi kanna silindriline osa läheks lukuraami soonde, pöörata lukujuhtplaati $\frac{1}{2}$ pööret päripäeva kuni lukujuhtplaadil asetsev relvanumber jääb peale.

Lukupea ühendamine lukuraamiga

Hoides lukuraami vasakus käes, viia parema käega lukupea lukujuhtplaadi peale, vajutades vasaku käe pöidlaga alla luku fiksaator ning lükata lukupea kuni lõpuni. Lukupead tagasi välja tõmmates pöörata seda $\frac{1}{2}$ pööret päripäeva kuni lukustusrullid lähevad täielikult sisse ja fikseerub selle asend lukuraami pesas oleva fiksaatori abil, lukukiilul ja lukupeal olevad relvanumbrid on ühel joonel.

Luku ja lukuraami ühendamine vintraua, lukukoja ja sihtimisseadistega

Jälgida, et vinnastushoob ei oleks tagumises asendis.

Hoides vasaku käega lukukoda alt, asetada parema käega lukuraam lukukotta nii, et taandurmehhanismi pesa jääb üles, saata parema käega lukuraam koos lukuga lukukotta. Jälgida, et lukustusrullid oleksid luku sees. Kui lukustusrullid ei ole sees, siis tõmmata lukupea lukuraamist eemale kuni lukustusrullid lähevad täielikult sisse.

Pääste ja löögimehhanismi: ühendamine püstolikäepidemega

Hoides parema käega püstolikäepidemest, kinnitada löögi ja päästemehhanism püstolikäepideme korpusse, asetada tuleüंबरseadur nii, et tuginukk ühtiks löögi ja päästemehhanismi kere kujundsisselõikega ja pöörata asendisse S.

Püstolikäepideme ja päästemehhanismi ühendamine

Hoides parema käega püstolikäepidemest eemaldada vasaku käega püstolkäepideme eesosas olev ühendustihvt pesast võttes vasaku käega kinni lukukoja pealt, viia parema käega püstolikäepideme ühendustihvti pesad salveriivi juures olevate pesadega kohakuti vasaku käega kinnitada püstolikäepideme ühendustihvt salveriivi juures vasakult paremale ja tõsta püstolkäepide üles kuni selle tagumised ühenduspesad ühtivad lukukoja tagaosas olevate kaba pesadega.

Kaba ühendamine

Hoides vasaku käega kinni relva laest, ühendada parema käega kaba lukukojaga, võtta parema käega kaba pesadest ühendustihvtid ja kinnitada need lukukoja tagaosas asuvasse ühendustihvti pesadesse vasakult paremale kuni nende lukustumiseni (vastasel korral võib relva seljal kandes lukustusneedid välja suruda).

Kinnitada rihm

Hoides parema käega kinni laesäärest võtta vasakusse kätte rihm ja vajutades rihma kinnitusaasa lukustile, kinnitada see vintraua suudmeosas olevale aasale.

Relva töökorras oleku kontroll

Vinnastada relv üks kord veendumaks, et see on korralikult kokku pandud asetada tuleüंबरseadur asendisse S vajutada päästikule. Lasku ei tohi toimuda. Asetada tuleüंबरseadur asendisse A ning vajutage päästikule kuulda peab olema klõpsu. Päästikut all hoides vinnastada relv. Kui lukuraam liigub ette peab kukk lööknõelale löögi andma. Asetada tuleüंबरseadur asendisse R, vinnastada relv päästikut all hoides, kukk peab jääma alla. Päästikut lahti lastes peab kostuma vaiksem klõps. Lõpuks sooritada tühilask ja kaitseriivistada. Kui kas või üks nendest protseduuridest ei toimu, kanda sellest kohe oma ülematele ette.

Kinnistada relva osaline lahtivõtmine ja kokkupanek harjutusega

Harjutamise lõpuks jäävad relvad lahtivõetuna.

Puhastusvahendid

Relva peab hoidma puhtana ja töökorras, kasutades selleks komplekti kuuluvaid puhastus- ning lisavahendeid.

- a. Harjasnühis.
- b. Nühis.
- c. Universaalvõti.
- d. Pinal.
- e. Tasku.
- f. Puhastustross.
- g. Puhastusvarda alus.
- h. Puhastusvarras koos lülidega.
- i. Varutõmmik.
- j. Varuühendustihvt.
- k. Varutelg.
- l. Varusplint.
- m. Varuvedru.

Lisavahendid

- a. Puhastuskalts.
- b. Erinevad relvaõlid.
- c. Erinevad pintslid.
- d. Hambahari.

Sobivad riidetükid (flanellriie kuivatamiseks, linane riie puhastamiseks ja õlitamiseks) lõigatuna sobivateks tükkideks relva üldiseks puhastamiseks ning 50 x 50 mm suuruseks tükkiks vintraua puhastamiseks.

Kinnistada küsimustega

Relva igapäevane hooldamine

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järele. Et relva puhastada, tehke alljärgnevat.

- a. Relva hooldatakse väliselt eest taha, järjekorras vintraua ja lukukoja välispind, lukukoda, vintraud seest ja ülejäänud osad.
- b. Relv kuivatatakse.
- c. Kergelt õlise lapiga puhastada relv väljast- ja seestpoolt, eemaldades vana õli ja mustuse.
- d. Eemaldatakse rooste.
- e. Kontrollida, kas ei ole mehhaanilisi vigastusi (kui on, siis kanda sellest ette otsesele ülemale).
- f. Kontrollida vintraua puhtust, relva valguse poole ning hoides seda umbes 150 mm kaugusel peast nii, et saab vaadata läbi vintraua leegisummuti poolt. Läbi vintraua vaadates, keerake aeglaselt relva, jälgides vintraua sees olevaid keermeid.
- g. Kui vintraud ei ole puhas, korrata puhastusprotsessi kergelt õlitatud 50 x 50 mm lapiga kuni vintraud on puhas.
- h. Relv kergelt õlitada ning panna kokku.

Kinnistada küsimuste ja harjutustega ning panna relv kokku

Relva puhastamine ebasoodsates tingimustes

Selgitada: relva puhastamisel ebasoodsates tingimustes jälgida alljärgnevat.

- a. Külmaoludes puhastada nagu tavaliselt, kasutades mõõdukalt õli (vajadusel segada õli piiritusega). Kui temperatuur on pidevalt alla nulli, ei tohi relva õlitada. Vältida suuri temperatuurimuutusi (näiteks külma käest lühiajaliselt sooja ruumi viimist ning pärast tagasi külma kätte viimist), kuna see põhjustab niiskuse kondenseerumist ning relvaosad võivad teineteise külge kinni külmuda.
- b. Kuivades, liivastes ja tolmustes oludes eemaldada relva välispinnalt õli täielikult (relva liikuvad osad peavad jääma kergelt õlitatuks). Võtta relv osaliselt lahti ja lasta seista natuke aega päikese käes. See toob õli hästi esile ning seda saab seejärel lapiga kuivatada. Aeg-ajalt eemaldada padrunid salvest ning puhastada salv liivateradest.

Kinnistada küsimustega

Salved

Selgitada ja näidata ette: salved tuleb lahti võtta ja hooldada perioodiliselt ning enne ebasoodsatesse tingimustesse minekut. Alati kui osutub vajalikuks, kontrollida salvede korrasolekut.

Salve lahtivõtmine

Paigutada salv kindlale pinnale (näiteks vasakule põlvele). Hoida salve tagumise küljega vasakus käes, tõkkeliist ülespoole, vasak pöial tõkkeliistu peal (joonis 17).

Paremas käes oleva universaalvõtmega suruda tõkkeliistu nukk kaane avast sisse. Tõmmata salvekaant universaalvõtmega välja, suruda vasaku käe pöidlaga tõkkeliistu sügavamale. Eemaldada salvekaas ja asetada puhtale alusele. Tõkkeliistu kinni hoidmiseks jätta parema käe pöial tõkkeliistule. Sel hetkel hoida pead salvest eemal juhuks, kui vedru peaks välja hüppama.

Parema käega võtta tõkkeliist ja salvededru ettevaatlikult salvekorpuselt välja.

Salve kokkupanek

Hoida salve samamoodi kui lahtivõtmisel ja veenduda, et see oleks suunatud õigesti (joonis 18). Parema käega asetada vedru koos tõkkeliistu ja tõukuriga korpusesse.

Parema käega vajutada vedru alla ning hoida seda vasaku käe pöidlaga paigal.

Parema käega lükata salvekaas soontesse, kuni tõkkeliist selle lukustab.

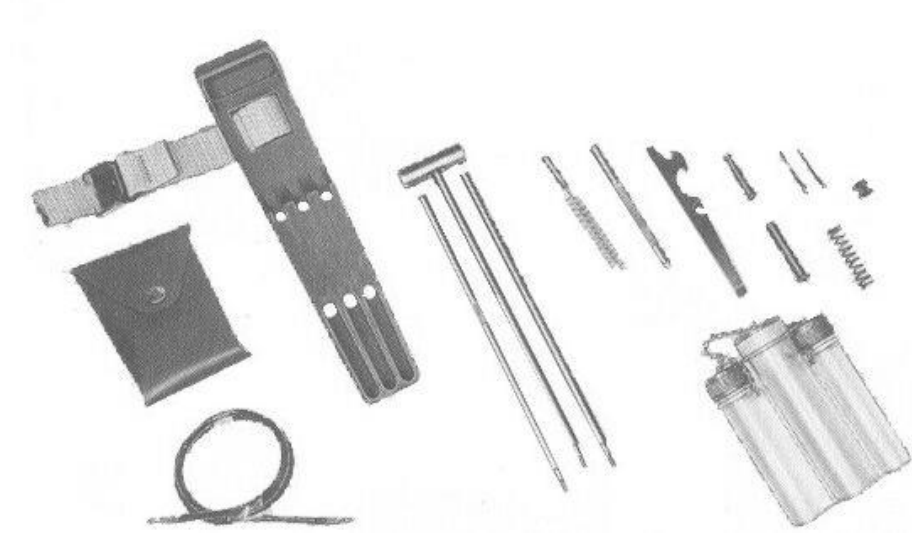
Veenduda, et salve hoidmine toimub nii, et see on suunatud näost eemale juhaks kui salvevedru peaks välja hüppama.

Kinnistada harjutustega, jättes salve lahtivõetuna

Salve puhastamine

Selgitada: puhastada salv põhjalikult, pöörates erilist tähelepanu vedrule ja alusele. Kontrollida salve ning kergelt õlitada.

Joonised 2. Tund

Joonis 10. Puhastusvahendite täielik komplekt

Joonis 11. Kaba eemaldamine

Joonis 12. Püstolikäepide ja päästemehhanismi eemaldamine

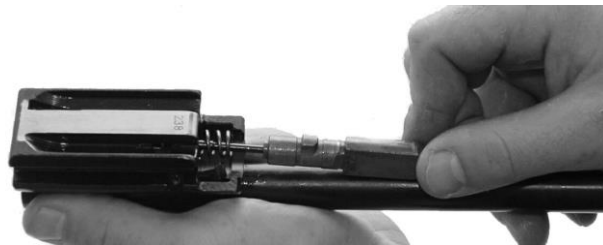
Joonis 13. Löögi- ja päästemehhanismi eemaldamine püstolikäepidemest

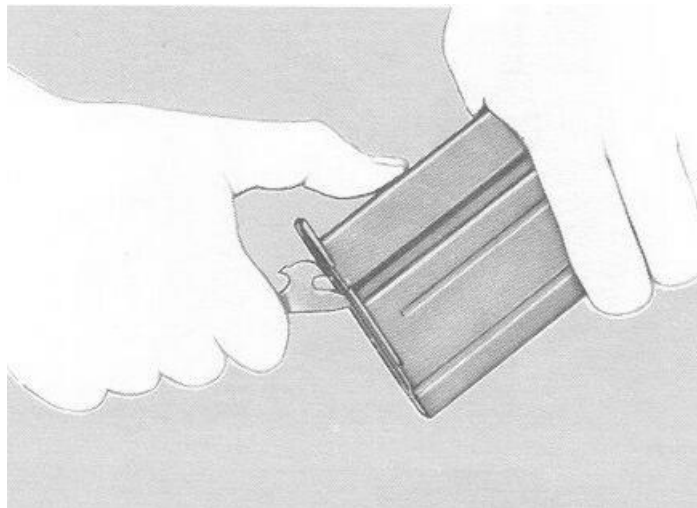
Joonis 14. Lukuraami ja luku eemaldamine vintrauast, lukukojast ja sihtimisseadistest

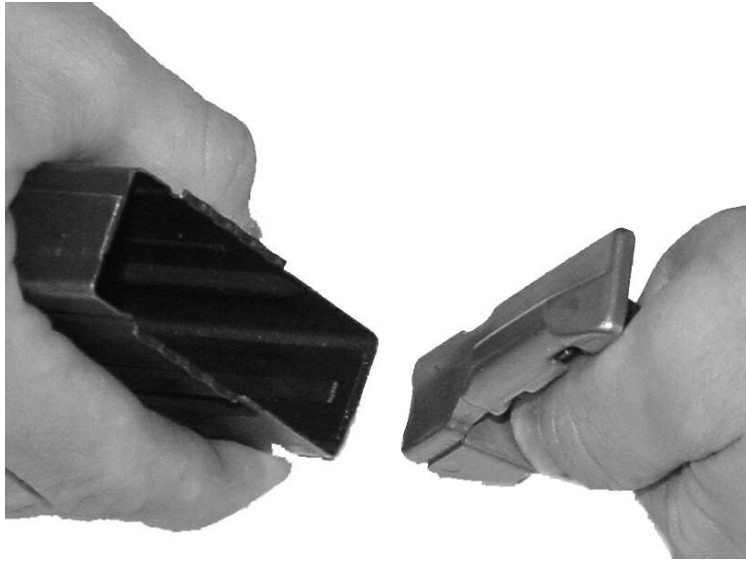
Joonis 15. Lukupea eemaldamine lukuraamist

Joonis 16. Lukujuhtplaadi eemaldamine

Joonis 17. Salve lahtivõtmine.

Joonis 18. Salve kokkupanek.

3. tund. Automaatrelva käsitsemine

Automaatrelva laadimine ja tühjakslaadimine. Automaatrelva laskemoon. Salve laadimine ja tühjakslaadimine. Salve kinnitamine automaatrelvale. Sihiku seadmine. Automaatrelva ohutu käsitsemine.

Sissejuhatus

Selgitada: on väga tähtis, et sõdur oskaks ära tunda erinevaid laskemoonaliike ning suudaks kiiresti ja ilma padroneid kaotamata salve laadida. Väga oluline on ka see, et sõdur oskaks lahinguolukorras oma relva eest hoolitseda ning seda ohutult käsitseda.

Laskemoona kirjeldus

Selgitada: relva laskemoon on alljärgnev.

AK 4-tüüpi automaadid kasutavad laskemoona mõõduga 7,62x51 mm. Iga padruni põhjale on stantsitud valmistamise aasta, tehasetunnus ja NATO standarditunnus.

On olemas nelja tüüpi laskemoona:

Tavaline lahingupadrün

Pronksist kest, kuul vasest täismantliga ning süütekapsel padruni põhjal.

Trasseeriv padrün

Sarnaneb lahingupadrüniga, aga kuuli tipp on värvitud oranžiks või punaseks.

Paukpadrün

Sellel padrünil võib olla nii pronksist kui plastikust kest olenevalt sellest, millises tehases see on valmistatud. Padrünil võib olla kesta ots kokku pressitud ja puudub kuul või puust kuuliga, mis on tavaliselt teise värviga kui lahingupadrünil näiteks ja kuul värvitud valgeks, plastikust paukpadrün on punast värvi kuid võib esineda ka teisi värve.

Soomust läbistav padrün

Ei ole hetkel eesti kaitseväge relvastuses.

Harjutuspadrün

Tehases valmistatud harjutuspadrünid on hõbedast värvi koos sissevaltsitud soontega padruni kestal mis lihtsustab padruni äratundmist öösel. Tal on vasest kuul kuid ei ole kapslit ning see padrün on täiesti ohutu. On ka teistsuguseid harjutuspadrüneid näiteks, saksamaal toodetud harjutuspadrünil ei ole sooni ja kuul on roheline. Praegu Eesti kaitsevæes ametlikult harjutuspadrüneid ei väljastata kuid erinevad väeosad on neid erineval viisil valmistanud (kirjeldage oma üksuses olemasolevaid harjutuspadrüneid). Harjutuspadrüni juures on tähtis, et ta ei sisaldaks pürotehnilisi aineid ja oleks lahingupadrünist kergesti eristatav.

Laskemoona ja salvede hoidmine

Selgitada: hoolitseda alati laskemoona eest, hoida seda puhtana, kuivana ja ilma õlita.

- a. Laskemoona ei tohi jätta otsese päikesepaiste kätte, kuna võib toimuda isesüttimine ja peale kuumenemist on ka kuuli lennutrajektoor normaalsest erinev;
- b. Ei tohi kasutada padrunit tööriistana. Kui seda on ilmtingimata vajalik teha, siis ei tohi selle padrunita tulistada.
- c. Padruni või kuuli kuju muutmine on ohtlik ja lubamatu;
- d. Salvesid tuleb regulaarselt kontrollida. Vigastatud salved põhjustavad tõrkeid.

Kinnistada küsimustega

Salve laadimine

Selgitada: salv mahutab 20 padrunit. Tundide ja õppuste ajal laadida salv käsuga määratud laskemoona tüübi ja kogusega. Enne laadimist kontrollida salve, eriti padrunitõukuri piirkonda veendumaks, et salvel ei ole vigastusi. Lahingus laadida salv nõutud laskemoona liigi ja -kogusega. Trasseerivaid padruneid võib kasutada sihtmärkide osutamiseks ning salve tühjenemisest hoiatamiseks.

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi. Selleks, et laadida salve lahtiste padrunitega, tehke alljärgnevat:

- a. Võtta salv pärast kontrollimist vasakusse kätte nii, et salve selg oleks suunatud endast eemale (joonis 19), salve põhi toetada vastu põlve või saapanina;
- b. Salve laadimiseks hoida padruneid paremas käes. Alustada sellest, et asetada padrunitõukurile ning hoida padrunit kohal vasaku käe pöidlaga. Parema käe pöidlaga suruda padrunit alla ja taha seni, kuni see läheb vastu salve tagumist külge. Laadida kõik padrunid samal moel. Veenduda, et padrunid on korralikult salves.

Salve tühjakslaadimine

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi. Suruda pöidlaga salves olev padrunit ette kuni padrunit salvest väljub. Korrata tegevust kuni salv on tühi (joonis 20).

Kinnistada küsimuste ja harjutustega

Salve laadimist saab harjutada lasketiirus esimestel laskmistel.

Sihikute seadmine

Selgitada ja näidata ette: automaadil on mehaaniline sihik. Sihikul on neli asendit: 2, 3, 4 ja 5. Asendi muutmiseks tuleb sihikut keerata vasakule või paremale. Sihiku asend 2 on lahingu sihik ja ette nähtud sihtmärkide tabamiseks kuni 200 m, sihiku asend 3, 4 ja 5 vastava saja meetri kaugusel olevate sihtmärkide tabamiseks (joonis 21).

Kinnistada küsimuste ja harjutustega

Salve kinnitamine, relva laadimine ja tühjakslaadimine

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järele.

- Salv on kinnitatud siis, kui ta on paigaldatud relva külge.
- Relv on laetud siis, kui ta on vinnastatud ja padrun on padrunipesas.
- Relv on tühjaks laetud siis, kui salv on eemaldatud ja padrunipesas padrunit ei ole.

Käskluse peale “SALV KINNITA”

- Vasaku jalaga astuda samm ette ning hoida relva horisontaalselt maaga vöö kõrgusel;
- Parema käega kontrollida, kas tuleümberseadur on asendis S, parema käega kallutada relva paremale ning vasaku käega avada salvetasku.
- Võta salvetaskust vasaku käega salv või käsus määratud padrunit hulgaga salv. Kontrollida, kas padrunit on salves korralikult ning kinnitada salv relva külge. Kerge tõmbega kontrollida, kas salv on korralikult kinni.
- Kinnitada salvetasku ja võtta vasaku käega kinni laesäärest.

Käskluse peale “RELV LAE JA KAITSERIIVISTA” või käsuga “... MÄÄRATUD KAUGUSELE”

- Kontrollida, kas sihik on seatud õigesti. Vasaku käega vinnastada relv.
- Tõsta relva kaba õlga, raskus viia eesolevale jalale, hoida vintraud ette maha suunatuna ja vaadata üle sihiku ette.
- Hoida pea püsti ning vaadelda ees asuvat maa-ala või määratud laskeala (joonis 22). Püsti valmisolekuasend.

Käskluse peale “TÜHJAKS LAE”

- Viia relv horisontaalasendisse. Jälgida, et parem nimetissõrm oleks päästikukaitsel.
- Parema käega panna tuleümberseadur asendisse S ning avada salvetasku.
- Kallutada relva paremale. Vasaku käega eemaldada salv, vajutades vasaku pöidlaga salvefiksaatorile ning asetada see salvetaskusse.
- Ohutuse tagamise seisukohalt on ülimalt tähtis, et salv eemaldatakse sellel hetkel.**

- e. Asetada parema käega tuleümbereadur asendisse P, kallutada relva paremale, tõmmata lukuraam tagasi ja fikseerida väljalõikesse, kallutada relva vasakule nii, et kestahteiteava oleks suunatud üles.
- f. Kontrollida padrunipesa, lukukoda ja lukku. Vaadata salve kinnitusava veendumaks, et salv on eemaldatud. Pimedas kontrollida samu asju, kasutades selleks väikese sõrmega või puhastusnööri raskusega kompides. Kui see on tehtud, vabastada löögiga lukuraam.
- g. Veenduda, et relv oleks suunatud ohutusse suunda ja vajutada päästikule. Asetada tuleümbereadur asendisse S. Veenduda, kas sihikud on asendis 2.
- h. Kui padrun kukkus maha, tõsta see üles, puhastada ja panna tagasi salve ning kinnitada salvetasku.

Käskluse peale “RELVAD OHUTUKS” või “SALV VAHETA!”

Laadida relv tühjaks nagu eelnevalt õpetati ja kinnitada salv.

Kinnistada harjutustega

Lasta relvad tühjaks laadida.

Kinnitatud salvega relva ohutu käsitlemine

Selgitada: kui on kästud salv kinnitada, peab sõdur hoidma relva kinnitatud salvega seni, kuni antakse käsklus salve eemaldamiseks. Sõdur vastutab kogu aeg relva ohutu käsitlemise eest ning ta peab jälgima, et:

- a. Tuleümbereadur oleks kogu aeg asendis S, välja arvatud olukordades, mis nõuavad teisiti.
- b. Sõrm peab olema päästikukaitsel ja relv suunatud ohutusse suunda.
- c. Tuleümbereadur peab alati olema asendis p. Asendisse a pannakse tuleümbereadur ainult siis, kui on vaja tulistada valangutega või valmistatakse seda tegema.
- d. Relv laetakse tühjaks käskluse peale või olukordades, kus ei ole enam võimalik kindlustada selle ohutust nagu näiteks relva üleandmisel või teise sõduri järelevalve alla jätmisel. Kui osutub vajalikuks relva lahingus üle anda, peab kaitseriiv olema pandud peale. Relva vastuvõtjale öeldakse, mis seisus relv on (nt “LAETUD”).
- e. Relva saaja peab valjuhäälselt kordama relva seisundit. Relva tuleb üleandmisel jälgida, et vintraua ots oleks suunatud ohutusse suunda;
- f. Kui on vaja võtta üles kinnitatud salvega relva, tuleb see tühjaks laadida nii, nagu eespool õpetati;
- g. Relva ei tohi kunagi naljapärast teise inimese poole suunata.**

Kinnistada küsimuste ja harjutustega

Kasutage käsklusi:

- “SALV KINNITA”;
- “RELV LAE JA KAITSERIIVISTA” , “...MÄÄRATUD KAUGUSELE”;
- “RELV OHUTUKS”. Laske sõduritel relv teineteisele üle anda;
- “TÜHJAKS LAE”;
- “RELVAD OHUTUKS”.

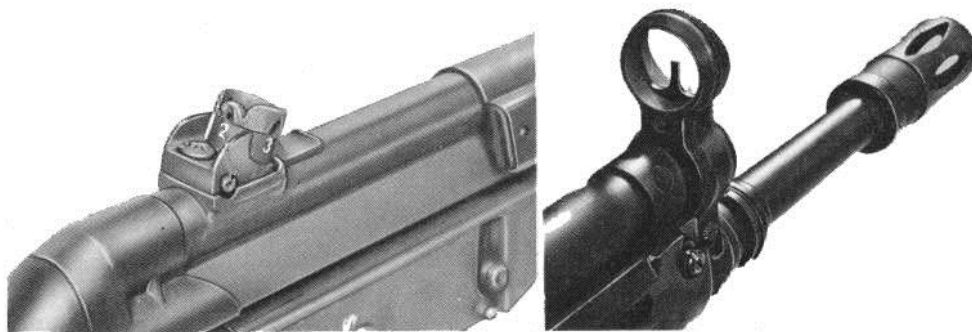
Joonised 3. tund

Joonis 21. Salve laadimine

Joonis 22. Salve tühjakslaadimine

Joonis 5. Sihikud

Joonis 23. Püsti valmisolekuasend

4. tund. Tundide 1 - 3 drill

5. tund. Lamades laskeasendi võtmine, automaatrelva hoidmine ja sihtimine

Automaatrelvast laskmine lamades laskeasendist. Automaatrelva hoidmine ja sihtpunkti valik ning sihtimine.

Sissejuhatus

Selgitada: on tähtis, et sõdur oleks võimeline erinevates lahinguolukordades oma automaatrelvast täpselt laskma. See saavutatakse siis kui sõdur valdab ja rakendab õigeid, alljärgnevat lasketehnika printsiipe:

- a. Relv peab olema suunatud sihtmärgile vabalt, ilma pingutuseta.
- b. Sihikupilt peab olema õige.
- c. Päästikule tuleb vajutada sujuvalt nii, et see ei mõjutaks laskeasendit.
- d. Peale lasu toimumist peab sooritama järelsihtimise.

Lamades asend

Selgitada ja näidata ette: üksus teeb järgi. Põhiline laskeasend on lamades, kuna see pakub kõige paremat toetust laskjale ja on stabiilsem ning kõige vähem väsitav. Selles asendis on laskja vastasele kõige väiksem sihtmärk. Käskluse peale "LAMADES LASKEASEND VÖTT" tegutseda alljärgnevalt:

- a. Hoida parema käega püstolikäepidemest, kallutada relv natuke paremale nii, et kaba toetuks käsivarre ja õlavarre ühenduskohta ning suunata relv laskesuunda.
- b. Jälgida, et ükski relvaosa ei puudutaks maad ja vasaku käega end toetades heita pikali.
- c. Pikali olles kallutada relva vasakule ning toetada see laesäärega vasakule käele. Parema käega hoida kinni püstolkäepidemest nii, et nimetissõrm oleks päästikukaitsel.
- d. Keha paremaks sihtmärgile suunamiseks panna jalad ja kontsad kokku. Kohendada asendit nii, et keha oleks suunatud sihtmärgile ning seejärel võtta sisse üks kahest positsioonist lamades laskeasendis.

Positsioon 1

Hoides keha sihtmärgile suunatuna, viia jalad umbes õlgade laiuselt lahku ning tunda ennast mugavalt. Varbad peavad olema suunatud väljapoole ning kui võimalik jalgade siseküljed peavad toetuma maha. Selles asendis on keha laskesuunaga võrreldes väikese nurga all nii, et

parem jalg on täpselt relvaga ühel joonel, see annab maksimaalset toetust ja vähendab tagasilöögi mõju (joonis 24).

Positsioon 2

Kohendada keha nii, et see jääks laskesuunaga väikese nurga all vasakule. Avada jalad nii, et vasak jalg jääks kehaga samasse suunda, jalalihased lõdvestatud, varbad suunatud väljapoole. Köverdada parem jalg põlvest. Parema jala varbad on suunatud väljapoole, sääär toetub maha. Selline laskeasend tõstab rinna maapinnast üles, vabastades rindkere koormusest (joonis 25).

Püsti tõusmiseks hoida parema käega kinni püstolikäepidemest, pöörata relv paremale ning hoida sihtmärgile suunatuna. Tõusta püsti jälgides, et ükski relvaosa ei puudutaks maad ning võtta sisse seistes laadimise asend.

Kinnistada harjutustega

Relva hoidmine lamades laskeasendis

Selgitada: pärast käsklust "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA" laadida relv ja võtta sisse korralik laskeasend. Seejuures on tähtis jälgida järgmisi punkte (joonist 26):

- a. Jalgade asend.
- b. Automaatrelva kaba asend.
- c. Vasaku käe haare.
- d. Vasaku küünarnuki asend.
- e. Parema käe haare.
- f. Parema küünarnuki asend.
- g. Pea asend.
- h. Mugav kehaasend.
- i. Hingamine

Selgitada ja näidata ette: käskluste "LASKEASEND LAMADES VÕTT", "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA!" täitmist.

- a. Võtta sisse lamades laskeasend.
- b. Asetada kaba õlga ning hoida relva lõdvalt mõlema käega.
- c. Suunata vintraud sihtmärgile ning kohendada keha seni, kuni relv on suunatud sihtmärgile loomulikult, ilma pingutusega.
- d. Kaba õige asend õlas vähendab tagasilöögi mõju, aitab tasakaalustada relva ning hoiab ära kaba libisemise laskmise ajal. Kaba ei tohi olla vastu õlaluud.
- e. Vasak käsi panna laesääre alla nii kaugemale kui mugav hoidmine võimaldab. Avada vasaku käe sõrmed ning panna laesäär peopesale. Haarata sõrmedega ümber laesääre ning ilma pingutusega viia vasak küünarnukk keskpunktile relva all nii

lähedale kui võimalik. See annab relvale küünarluult maksimaalse toe.

- f. Vasak käsi peab jääma lõdvaks, sõrmed koos. Vasaku käega ei tohi relva pigistada või seda tagasi tõmmata. Vasaku käe haare peab olema piisavalt tugev, et moodustuks relvale stabiilne tugi ja säiliks kindlus.
- g. Parem käsi on kontrollkäsi ja peab relva kindlalt hoidma. Selle saavutamiseks tõsta parem küünarnukk maast üles ning avada sõrmed. Asetada põidla ja nimetissõrme vaheline koht nii kõrgele püstolkäepideme tagumisele küljele kui mugavus võimaldab ning sulgege sõrmed ümber püstolikäepideme. Nimetissõrm asetada päästikule nii, et sõrme ots ei puudutaks püstolikäepideme teist külge.
- h. Ilma asendit ja automaatrelva hoidmist muutmata asetada parem küünarnukk maha nii, et see pakuks loomuliku tuge. Tõmmata relv kindla ja stabiilse survega õlga selleks, et kaba püsiks õlas õiges kohas.
- i. Lasta pea alla ning asetada põsk vastu kaba nii, et sihikud oleksid näha. On väga tähtis, et põsk oleks asetatud alati samale kohale, kui laskeasend sisse võetakse. See võimaldab laskjal saavutada alati ühesuguse kindla ja õiget sihikupildi sihikupilti.

Kinnistada harjutustega

Tuletada sõduritele meelde, et nad iga kord jälgiksid laskeasendit sisse võttes kõiki punkte eespool mainitud punktide loetelus. Sõdur peab õppima laskeasendis olema vabalt ilma füüsilise pingutuseta. Kui ta seda ei suuda, tekib lihastes valu, millele järgneb relva ja sihikupildi liikumine.

Sihtimine

Selgitada ja näidata ette: kuidas sihtida, kasutada väikseid pilte, maastikku ja väikesihtmärke.

Sihtima peab nii, et moodustuks korrektne sihikupilt. Korrektne sihikupilt moodustub (joonis 27):

- a. Silmast.
- b. Tagumisest dioptrist.
- c. Kirbust.
- d. Sihtmärgist.

Automaadi sihiku kasutamine

- a. Automaatrelvaga sihtimisel on kirbu tipp märklaua keskel (sihtimispunkt). Kirp peab asuma täpselt tagumise dioptri keskel st. võrdsel kaugusel dioptri igast servast.

- b. Piilk suunatakse kirbule, mis on näha täpsemalt ja selgemalt kui märklaud ja tagumine diopter. Kirbu kaitset kasutatakse relva asendi kontrolliks.

Sihtimispunkti valik

- a. Sihtimispunktina kasutatakse normaalses olukorras sihtmärgi keskpunkti.
- b. Tuul, sihtmärgi liikumine ja pikk vahemaa mõjutavad sihtimispunkti valikut. Valiku põhimõtteid õpetatakse hilisemates tundides.

Korrektse sihtimise puhul peavad need neli punkti olema ühel joonel. Esimestel laskmistel kinnitada sihtmärgi külge valge paberileht. Sihtida tuleb alati selle valge paberilehe keskele alla äärde. See on ka esimeste laskeharjutuste sihtimispunktiks.

Kui tulistatakse sihtmärki ilma kleebisteta siis tuleb valida sihtimispunkt nii, et tabada sihtmärki keskele.

Lahingus on vastast võimalik avastada liikumise, lasusähvatusete või suitsu järgi. Kui vastase asukohta on raske leida, võib jaoülem osutada vastase positsiooni või positsioonid. Igal juhul valida sihtimispunkt selliselt, et oleks võimalik sihtmärki tabada.

Tuul, laskeasend ja muud faktorid mõjutavad tabamist. Seetõttu võib mõnikord osutada vajalikuks valida sihtmärgi keskele tabamiseks, sihtimispunkt sihtmärgi keskkohast eemal.

Laskeasendi kontrollimine ja parandamine lamades

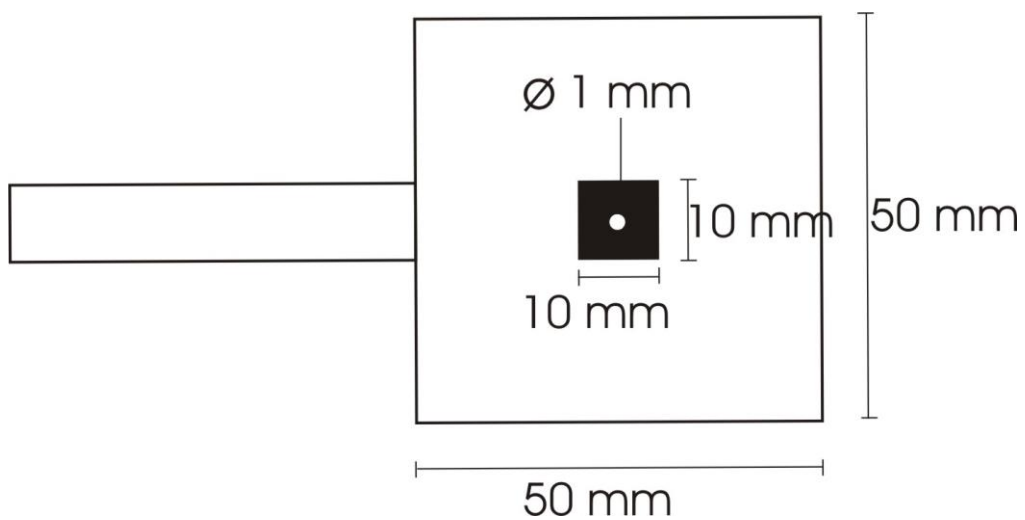
Selgitada ja näidata ette: üksus teeb järgi. Anda käsklused "LAMADES LASKEASEND VÕTT", "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA".

- a. Laskeasendi sissevõtmisel peab sõdur suunama oma keha ja relv sihtmärgile nii nagu eelnevalt õpetati ja harjutati.
- b. Enne esimesi laske on tähtis täpsemalt keha kohendada, et relv oleks sihtmärgile suunatud ilma füüsilise pingutuseta.
- c. Laskeasendit kohendades liigutatakse ainult alakeha. Käsi ja küünarnukke ei tohi tõsta ega relva sihtimispunktile suunamisel liigutada.
- d. Laskeasendi kohendamine.
- e. Väga tähtis on hoida relva, pead ja keha korrektselt.
- f. Käed hoida paigal ja liigutada alakeha seni, kuni sihikupilt on korralik. Selle saavutamiseks võib osutada vajalikuks mitmete väikeste liigutuste sooritamise jalgade ja jalalabadega.
- g. Vertikaalsete paranduste tegemiseks liigutage keha relvale lähemale või kaugemale. Küünarnukke ei tohi liigutada.
- h. Horisontaalsete paranduste tegemiseks liigutada alakeha paremale või vasakule. Jätta meelde, et käsivarsi ja vasakut küünarnukki ei tohi liigutada.
- i. Laskeasendi kontrollimiseks jälgida kirbu vertikaalset liikumist hingamisel. Kirp peab liikuma vertikaalselt läbi sihtimispunkti. Kui

kirp liigub diagonaalselt läbi sihtimispunkti, on tegemist laskeasendist tuleneva veaga.

Kinnistada harjutustega

Joonised 5. Tund

Joonis 23. Silmaplaat

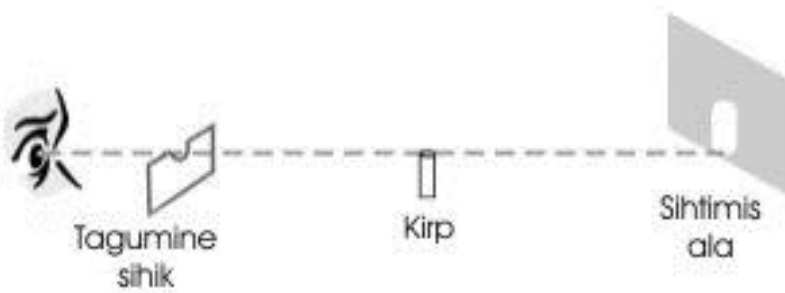
Joonis 24. Positsioon 1.

Joonis 25. Positsioon 2.

Joonis 26. Lamades laskeasend

Joonis 27. Korrektne sihikupilt

6. tund. Laskmine lamades asendis

Automaatrelvast laskmise treening lamades laskeasendist koos lasu imiteerimisega. Hingamise kontroll lasu sooritamise ajal ja päästikule vajutamine.

Sissejuhatus

Selgitada: viimane lasketehnika printsip on **lask peab olema tulistatud ja järelsihitud nii, et see ei mõjutaks liigselt laskepositsiooni.**

Kui seda tehakse korralikult ning samal ajal on täidetud ka õige sihikupildi ning relva hoidmise tingimused läheb kuul sinna, kuhu vintraud on suunatud. Selles tunnis käsitletakse tehnikat, mida sõdur peab järgima, et seda printsipi täita. Ühtlasi kombineeritakse samal ajal kõiki lasketehnika printsippe sel määral, et sõdur saavutaks õige lasu sooritamise tehnika.

Lasu sooritamine

Selgitada: lasu sooritamine ei tohi sihtimist häirida. Selle saavutamiseks peavad laskeasend ja automaatrelva hoidmine olema stabiilsed ning relv peab olema suunatud sihtmärgile loomulikult. Kasutades kontrollitud hingamist ning vajutades sujuvalt päästikule, sooritatakse lask, mille tagajärjel kuul väljub vintrauast ilma relv üleliigselt liigutamata.

Hingamise kontrollimine

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi: hingamine on keha loomulik funktsioon, mis toimub muutumatus tempos ja pingutuseta kuni inimene midagi teeb, mis rikub normaalset hingamisrütmi. Seetõttu on vajalik tulistamise ajal hingamist kontrollida ja reguleerida. Päästikule vajutamise ajaks tuleb hingamine peatada väljahingamisel selliselt, et hingamise peatamine ei kutsuks esile füüsilist pingutust.

Päästikule vajutamine

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi: hinge kinni hoidmise ajal sihtida võimalikult täpselt ning vajutada sujuvalt päästikule nii, et lasu toimumine ei häiriks sihtimist ega parema käe haaret. Millist päästikule vajutamise meetodit on otstarbekas kasutada, see oleneb olukorrast.

Päästikule vajutamine üks kord hingamistsükli jooksul

On olukordi, kus sõduril jääb piisavalt aega, et sooritada täpselt sihitud lasu ühe hingamistsükli jooksul. Sellist laskmist kasutatakse sisselaskmisel, tabamuste grupi harjutamisel ning tulistamisel üksiklaskudega.

- a. Panna tuleüंबरseadur asendisse P.
- b. Asetada nimetissõrm päästikule.

- c. Hingata paar korda sügavalt sisse ja välja, tõmmates samal ajal eelpäästiku lõpuni. Sihtida võimalikult täpselt ning hakata avaldama päästikule kontrollitult suurenevat survet.
- d. Jätkata päästikule surve avaldamist senikaua, kuni sihikupilt püsib korrektne. Kui sihikupilt läheb häguseks, siis hoida päästikule juba avaldatud survet ja jätkata ainult juhul, kui sihikupilt läheb selgemaks. Kui sihtmärk ära kaob, siis lõpetada sihtimine ja lõdvestuda. Jätkata surve avaldamist päästikule kuni, kui lask on toimunud. Surve avaldamise suund on otse taha, kuna see ei avalda mõju relva loomulikule sihtmärgile suunamisele.
- e. Hoida survet päästikule edasi ka pärast lasu toimumist ning kontsentreeruda sihikupildile seni, kuni relva liikumine on lõppenud.
- f. Vabastada päästik ja jätkata normaalset hingamist või alustada uuesti lasu sooritamise protsessi hingamise kontrollimise ja päästikule vajutamisega.

Päästikule vajutamine üle ühe korra hingamistsükli jooksul

On olukordi, kus sõduril on täpselt sihitud laskude sooritamiseks väga vähe aega. Sellisel juhul tuleb lasud teha kiiresti ja nii täpselt kui antud olukorras võimalik. Päästikule vajutamist üle ühe korra hingamistsükli jooksul kasutatakse siis, kui sihtmärgid ilmuvad ja kaovad lühikese ajavahemiku jooksul või kui on vaja anda kiirtuld.

Asetada tuleüंबरseedur asendisse P.

Asetada sõrm päästikule.

Sihtmärgi ilmumisel hingata välja kuni loomuliku sissehingamiseni, vajutades samal ajal alla eelpäästiku.

Hoida hinge kinni ning sihtida võimalikult täpselt ja hakata päästikule survet avaldama seni, kuni toimub lask. On väga tähtis päästikut mitte äkiliselt rebida.

Korraks hoida päästikut all ühe osana järelsihtimisest. Vabastada päästik ja olla valmis koheselt uuesti tulistama.

Järelsihtimine ning tabamisest ettekandmine

Selgitada: on väga tähtis, et pärast lasu toimumist ei tehtaks midagi, mis võiks mõjutada automaatrelva enne, kui kuul vintrauast väljub. Hoides päästikut all ja jätkates sihtimist umbes ühe sekundi jooksul pärast lasu toimumist, mida nimetatakse järelsihtimiseks, välistab see kõik liigutused, mida laskja võib teha lõdvestudes või pead tõstes. Järelsihtimine aitab laskjal ühtlasi jälgida sihikupilti lasu toimumise hetkel, mille põhjal ta võib avastada vea päästikule vajutamisel.

Lasu tabamisest ettekandmine. Selgitada: kui lask on toimunud, põhjustab tagasilöök automaatrelva liikumist sihtimispunktist natuke kõrvale ning selle liikumise suund peab kõikide järgmiste laskude juures jääma samaks.

Laskeharjutustel peab sõdur jälgima sihikupilti lasu toimumise ajal ning ette kandma sellest, kas sihikupilt oli sel hetkel õige. Kontsentreerudes kirbule ja sihtimispunktile saab sõdur seda üsna täpselt teha. Võimalusel tuleb ette kanda ka vea suunast, näiteks "üles paremale" või "alla vasakule".

Kogemustega laskja peab olema suuteline märkama kirbu liikumise suunda ning kui see ei sarnane eelmiste laskudega, sellest oma lasketulemuste jälgijale ette kandma.

Kinnistada harjutustega

(jagu töötab paarides või kolmeste gruppides).

7. tund. Tulistamiskord

Automaatrelva laskemoonakomplektiga määratud lahingumoon hulk. Visuaalne laskemoon ülevaatus. Erinevad tulistamisviisid sihtmärgi tabamiseks. Tuleavamise kord laskesektoris.

Sissejuhatus

Selgitada: sõdur peab olema võimeline andma erinevat liiki tuld, kui jaoülem käsib või omal algatusel, kui olukord nõuab. Ta peab tundma kõiki tuleliike ning teadma, kuidas neid kiiresti ja efektiivselt kasutada.

Lahingukomplekt

Selgitada: laskemoonakomplekt on laskemoon hulk, mida sõdur lahingus kaasas kannab. Laskemoonakomplekti eesmärk on kindlustada sõdurile (või meeskonnale) teatud ajaks varustus laskemoonaga – seega tema esmane lahinguvõime. Laskemoonakomplekti suurus on laskemoon eeldatav kulu kahe keskmise (sõja)päeva jooksul.

Laskemoonakomplekti all mõistetakse hulka laskemoon, mis kuulub iga relva juurde. Ühes lahingukomplektis väljastatakse sõdurile lahinguolukorras 120 padrunit, mis on salvedes ja rakmetaskutes.

Kuulipilduri laskemoonakomplekti kuulub 1200 padrunit. Sellest 600 padrunit jaotatakse kuulipilduri ja kuulipilduriabi vahel. Kui jaoülem peab vajalikuks, jaotatakse ülejäänud laskemoon üksuse liikmete vahel selleks, et seda oleks kergem kanda või paigutatakse majutuskohta, transpordivahendile.

Kui on kasutada trasseerivaid padrunit, jaotatakse need jaos vastavalt jaoülemale korraldusele. Need on abiks sihtmärgi osutamisel. Kui

trasseerivaid padruneid ei ole igal laskuril, siis nad jälgivad kuulipilduja trasseerivaid padruneid, mis aitavad neil sihtmärki avastada.

Laskemoona kokkuvõid on väga tähtis. Seetõttu on vajalik kinni pidada tuledistsipliinist, et vältida laskemoona raiskamist.

Tuleliigid

Selgitada: tuleliigid lahingus on alljärgnevad.

- a. **ÜKSIKLASUD:** aeglane tuli, tavaliselt mitte rohkem kui 10 lasku minutis. Seda kasutatakse tavaliselt pärast tulevahetuse võitmist eesmärgiga ära hoida vastase sihitud vastutuld, takistamaks vastase vaatlust ja liikumist.
- b. **VAATA JA LASE:** kasutatakse ebaregulaarselt ja lühikeseks ajaks ilmuva vastase pihta tulistamiseks, liikudes ühest laskepositsioonist teise.
- c. **KIIRTULI:** kiirtuld kasutatakse tulevahetuse võitmiseks või siis, kui vastane positsioone ründab. Laskemoona kokkuvõiuks peab tule andmist tähelepanelikult kontrollima. Harjutades on võimalik saavutada tase, kus lastakse ühe minuti jooksul kuni 30 sihitud lasku erinevate sihtmärkide pihta.
- d. **AUTOMAATTULI (valangud):** valanguid kasutatakse tavaliselt ainult lähivõitluses, eriti rünnaku viimases etapis, samuti massilist rünnakut tagasi tõrjudes, linnalahingus ruumide puhastamisel, kaevikute, punkrite ja metsaalade puhastamisel vastasest ja õhusihtmärkide tulistamisel. Olemasoleva laskemoona hulga põhjal annab jaoulem käsklused valangutega laskmiseks või teeb seda sõdur ise.

Kinnistada küsimustega

Üksiklasud

Selgitada ja näidata ette: anda käsklused "SALV KINNITA!", "LAMADES LASKEASEND VÕTT!", "RELV LAE JA KAITSERIIVISTA!" Või anda kaugus ja osutada sihtmärk.

- a. Kui sihtmärk on osutatud, asetada tuleümbereadur asendisse P, sihtida, kohendada asendit nii, nagu varem õpetati.
- b. Käskluse "TULD!" peale sooritada lask, kasutades päästikule vajutamist üks kord hingamistsükli jooksul. Sooritada järelsihtimine. Laskeharjutusel kanda pärast igit lasku ette tabamusest, kui instruktore on ligidal.
- c. Jätkata pead kergelt tõstes sihtmärkideala vaatlemist.
- d. Jätkata tulistamist, lugedes tulistatud laskude arvu.
- e. Käskluse "TULI SEIS!" peale asetada tuleümbereadur asendisse S. Vajadusel vahetada salv, olla valvel, relv suunatuna sihtmärkide alale ja oodata järgnevaid käske.

- f. Käskluse peale “JÄTKA!” asetada tuleüंबरseadur asendisse P ja jätkata tulistamist üksiklaskudega.

Kinnistada harjutustega

Harjutada: käskluse “TULI SEIS!”, “RELVADOHUTUKS!” ja “SALV VAHETA!” täitmist.

Vaata ja lase

Selgitada: sellist laskmisviisi kasutatakse lühikeseks ajaks ilmuvate sihtmärkide pihta tulistamisel. Laskmine sarnaneb üksiklaskudega laskmisele, kuid sõdur peab laskma kiiremini, vähendades intervalli iga lasu vahel. Tavaliselt lastakse üks või kaks lasku hingamise kinnipidamise ajal. Käsklus on “VAATA JA LASE!”.

Selgitada ja näidata ette: anda käsklused “LAMADES LASKEASEND VÕTT!”, “RELV LAE JA KAITSERIIVISTA!” või anda kaugus sihtmärgini. Seejärel osutada sihtmärk ja anda käsklus “VAATA JA LASE!”.

- a. Asetada tuleüंबरseadur asendisse P. Kui sihtmärk ilmub, siis sihtida ja tulistage kiiresti ja täpselt, kasutades 1–2 päästikule vajutamist ühe hingamistsükli jooksul.
- b. Jätkata tulistamist, kuni sihtmärk kaob või varjub. Lõpetada laskmine ning jälgida sihtmärgi piirkonda üle sihiku ja olla valmis uuesti tulistama.
- c. Tegevus käskluse “TULI SEIS!” Ja “JÄTKA!” Puhul on sama nagu üksiklaskude korral.

Kinnistada harjutustega

Anda käsklus “TULI SEIS!”, “RELVAD OHUTUKS!” harjutamise lõpetamiseks.

Kiirtuli

Selgitada: kiirtuleks nimetatakse tuleliiki, kus sooritatakse palju sihitud laske kiiresti üksteise järel. See sarnaneb eelmise tuleliigiga (“VAATA JA LASE!”), kuid sõdur võib tulistada rohkem laske (kuni 30 lasku minutis) nii, et vastase pihta antakse palju tuld. Kui on vaja kiirtuld, antakse käsklus “KIIRTULD!”.

- a. Kiirtule puhul on tähtis proovida lasta kindlas rütmis. See võimaldab hingamist reguleerida, täpselt sihtida, päästikule vajutada ja järelsihtida kindlas järjekorras ning kindla sagedusega. Selle tuleliigi juures vajutatakse päästikule üle ühe korra hingamistsükli jooksul. Alternatiivselt saab hingamist reguleerida lisaks eelnevalt õpetatule ka järgmistel viisidel.
- b. Vähene hingamine laskude vahel kiirtule jooksul.
- c. Hingamise kinnihoidmise jooksul teha kaks või kolm lasku nii, et see ei tekitaks pinget.

Selgitada ja näidata ette: anda käsklused “LAMADES LASKEASEND VÕTT!”, “RELV LAE JA KAITSERIIVISTA” või anda kaugus sihtmärgini ning seejärel osutada sihtmärk. Seejärel anda käsklus “KIIRTULD!”.

- a. Asetada tuleüberseadur asendisse P ning sihtida osutatud sihtmärki.
- b. Käskluse peale “TULD!” Vajutada päästikule üle ühe korra hingamistsükli jooksul, lasta nii kiiresti ja täpselt kui võimalik. Kui sihtmärk kukub, siis valida järgmine ning kohendada oma asendit vastavalt vajadusele.
- c. Kattes laias sektoris mitmeid sihtmärke, veenduda, kas laskeasend on iga sihtmärgi jaoks ümber seatud. Jätkata laskmist, kuni sihtmärgid on hävitatud. Kogemuse suurenedes on võimalik saavutada tase kuni 30 lasku minutis.
- d. Tegevus käskluste “TULI SEIS!” Ja “JÄTKA!” puhul ning salve vahetamine on sama nagu üksiklaskude korral. Väga tähtis on lugeda sooritatud laske.
- e. Pärast kiirtuld tuleb automaatrelva käsitseda ettevaatlikult, sest mõned automaatrelvaosad võivad olla väga kuumad.

Kinnistada harjutustega

Lõpetada harjutamine käsklustega “TULI SEIS!”, “RELVAD OHUTUKS!” ja “SALV VAHETA”.

Automaattuli

Selgitada: kui on vaja anda automaattuld, antakse käsklus “VALANGUTEGA TULD”. Pärast käsklust asetada tuleüberseadur asendisse A ning vajutage päästikule piisavalt kaua, et tulistada välja 2–3-lasuline valang. Valangutel, mis on pikemad kui 3 lasku, on kalduvus muutuda ebatäpseteks, kuna peale esimest lasku hakkab automaatrelv kalduma üles ja paremale. Tugev haare eesmise käega võib kõrvalekaldumist märgatavalt vähendada. Tegevus käskluste “TULI SEIS” ja “JÄTKA” puhul on sama mis kiirtulegi puhul.

Ülekuumenemine

Selgitada: automaat on õhkjahutusega. Pideva kiirtule või automaattule andmise käigus muutuvad vintraud ja padrunipesa väga kuumaks. Ülekuumenemine võib põhjustada tõrkeid automaatrelv töös mis tähendab, et lask toimub ilma päästikule vajutamiseta. Seda võib põhjustada väga kõrge temperatuur padrunipesas. Relva jahutamiseks tulepauside ajal fikseerida lukuraam tagumisse asendisse.

Kinnistada küsimustega

8. tund. Tundide 5 - 7 drill

9. tund. Erinevad laskeasendid

Laskeasendid põlvelt-, püsti-, iste- ja kükkisasendist.

Sissejuhatus

Selgitada: taktikalistel harjutustel või lahingus on sageli võimatu sihtida lamades laskeasendist. Põhjuseks võib olla võsastunud ala, viljapõld, kõikvõimalikud varjed teedel või ehitustes. Seetõttu peab iga sõdur õppima ka teiste laskeasendite (põlvelt-, kükki-, iste- ja püstiasendi) sissevõtmist. Ükskõik, milline neist asenditest valitakse, tuleb see sisse võtta võimalikult kiiresti ning saavutada võimalikult stabiilne ja mugav asend.

Põlvelt laskeasend

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi. Põlvelt laskeasendi saab võtta kiiresti ja kergesti, eriti hea on seda teha edasilikumisel. Samuti on see mugav madalat varjet kasutades. See asend võimaldab saavutada rahuldavat stabiilsust. Kui põlv on mugavalt paigas, võib sõdur olla põlvelt laskeasendis küllalt pikka aega ilma suurema ebamugavustundeta. Põlvelt laskeasendit võetakse sisse alljärgnevat (joonis 28).

- a. Pöörata ennast laskesuunaga pooleldi paremale. Lasta ennast paremale põlvele, hoides seda piisavalt väljapoole suunatuna ning istuda parema jala kannale. Saabas võib olla asetatud nii, et varbaosa on otse allapoole või jalg on küljega vastu maad. Paremat küünarnukki hoitakse pigem võrdsel kaugusel parema jalaga kui paremale väljasuunatuna.
- b. Vasak jalg peab olema toetatud täie tallaga maapinnale, varbad suunatuna kergelt sissepoole. Vasak põlv peab andma toetuspunkti vasakule küünarnukile, samas ei tohi luud kokku puutuda.
- c. Toetada relva raskust vasaku käega, suruge küünarvars vasakust põlvest kas ette- või tahapoole. Haarake püstolikäepidemest parema käega ja toetada kaba paremale puusale. See on puhkeasend (joonist 29).
- d. Käskluse peale "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA!" võtta sisse valmisolekuasend (joonis 30). Kaba asetada õlga kõrgemale kui lamades laskeasendis, et pea jääks püsti. Asetada vasak küünarnukk kas ette- või tahapoole vasakut põlve ning toetada relva laesäärest. Lasta vintraud pisut allapoole ning vaadata üle sihiku. Keha peab jääma lõdvestunult, kogu raskusega paremale jalale.
- e. Lasketehnika on sama nagu lamades laskeasendis kuid alati tuleb enne laskmist asendit kontrollida ja kohendada.

- f. Käskluse peale "TULI SEIS!" Asetada kaitseriiv asendisse S, asetada sõrm päästikukaitsele ning jääda valmisolekuasendisse, hoida relv kogu aeg laskesuunas ja vaada üle sihiku.
- g. Käskluse peale "RELVAD OHUTUKS!" või ja "SALV VAHETA" võtta automaatrelv õlast, toetada põlvele ning tegutsege nii, nagu eelnevalt õpetatud.

Kinnistada harjutustega

Tuletada sõduritele meelde, et nad jälgiksid võtmesõnade nimekirja kui võtavad sisse laskeasendit.

Kükkasend

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi kükkasend on väga sobiv alternatiiv põlvelt laskeasendile ning seda saab palju kiiremini sisse võtta. Laskja peab laskeasendi sissevõtmisel arvestama oma kehaehitusega (joonis 31).

- a. Kükitada maha, jalad õlgade laiuselt harkis, küünarnukid toetatud põlvedele.
- b. Keha ja laskejoone vahele jääb väike nurk, vasak jalalaba võib osutada sihtmärgile.
- c. Reied toetuvad sääremarjadele. Võimaldada põlvedel painduda kogu ulatuses. Pinge reielihastes põhjustab valu säärelihastes.
- d. Selles asendis on kõige tähtsam jalalihaste lõdvestamine, seega peab iga laskja katsetama erinevaid asendeid, et leida endale sobiv. Asendi stabiilsuse tagab mõlema labajala toetumine maapinnale. Asendit kohendatakse jalgu liigutades, kui aeg seda võimaldab, kuni automaatrelv on vabalt suunatud sihtmärgile. Kõrgust saab muuta reguleerides küünarnukkide asetust põlvedel.
- e. Käskluse peale "RELV LAE JA KAITSERIIVISTA!" Võtta sisse valmisolekuasend ning hoida pead püsti ja kergelt paremale kaldu (joonis 32).
- f. Tegevuse järjekord lasu sooritamisel on sama nagu lamades laskeasendis.

Kinnistada harjutustega

Tuletada sõduritele meelde, et nad jälgiksid võtmesõnade nimekirja kui võtavad sisse laskeasendit.

Isteasend

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi: isteasendit kasutatakse siis, kui lastakse ettepoole jäävalt kallakult, madala varje tagant, varitsusest või liikuvate sihtmärkide pihta lühikestelt distantsidelt. Asendi sissevõtmiseks teha alljärgnevat (joonist 33).

- a. Istuge ristatud jalgadega või harkis jalgadega ning asetada labajalad mugavasse asendisse. Vajadusel lüüa kannad maasse või kaevata nende jaoks süvend. Alakeha on sihtmärgi suhtes

kergelt nurga all. Relva hoida samuti nagu põlvelt laskeasendi puhkeasendis (joonist 34).

- b. Käskluse peale "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA!" Võtta sisse valmisolekuasend. Nii nagu põlvelt laskeasend, peab ka selles asendis pea olema kõrgemal kui tavaliselt. Kallutada keha ettepoole, kõverdada selg ning asetada küünarnukid põlvedest ettepoole, tahapoole või sissepoole. On väga tähtis, et küünarnuki tipp ei toetuks põlvedele nii, et see satub kontakti kondiga (joonist 35).
- c. Relva toetada laesäärest vasaku käega, hoida pead püsti ja natuke paremale kaldu.
- d. Tegevuse järjekord lasu sooritamisel on sama nagu lamades laskeasendis.

Püstiasend

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi püstiasendit kasutatakse siis, kui tulistatakse kaevikust, edasiliikumisel või liikuvate sihtmärkide pihta. See on tavaliselt esmane asend tulekontakti sattumisel. Pärast varjumist või kontakti vältimist võetakse sisse mingi teine positsioon (joonist 36).

- a. Seista püsti ja võtta automaatrelv kätte.
- b. Käskluse peale "RELVA LAE JA KAITSERIIVISTA!" Võtta sisse valmisolekuasend ning hoida pea püsti. (joonist 37)
- c. Püstiasendit sisse võttes, toetada vasaku käega relva laesäärest ning astuda vasaku jalaga samm ette. Seista sirgelt ja hoida parema käega tugevalt püstolkäepidemest, mis peab relva õlga tõmbama.
- d. Hoida pead püsti ning säilitada tasakaal. Vasak jalg peab olema suunatud sihtmärgile, parem jalg asub tagapool ja on suunatud kõrvale. Keha raskus on toodud veidi kõverdunud vasakule jalale, mis aitab vähendada relva tagasilöögi mõju.
- e. Tegevuse järjekord lasu sooritamisel on sama nagu lamades laskeasendis.

Joonised 9. Tund

Joonis 28. Põlvelt laskeasend

Joonis 29. Põlvelt puhkeasend

Joonis 30. Põlvelt valmisolekuasend

Joonis 31. Kükkis laskeasend

Joonis 32. Kükkis valmisolekuasend

Joonis 33. Istudes laskeasend

Joonis 34. Istudes puhkeasend

Joonis 35. Istudes valmisolekuasend

Joonis 36. Püsti laskeasend

Joonis 37. Püsti valmisolekuasend

10. tund. Automaatrelva ehitus ja torked ning nende kõrvaldamine

Automaatrelva ehitus ja tööpõhimõtte. Tuleüंबरseaduri asendi muutmise automaat- ja üksiktule asendisse. Torked ja nende kõrvaldamine.

Sissejuhatus

Selgitada: kui relv, salved ja padrunid on hoitud puhtalt ja hooldatud korralikult, tekib torked vähe. Kui sõdur teab, kuidas automaatrelv töötab ja on suuteline ära tundma torkesümptomeid, on ta võimeline kindlaks tegema põhjuse ja võtma kasutusele abinõud, et saada automaatrelv võimalikult kiiresti taas tööle.

Automaadi tööpõhimõte

Selgitada ja näidata ette: (joonis 38).

Tuleüंबरseadur asendis S on toetub päästiku kujundsisselõike väljalõiketa osale ega saa edasi liikuda. Tuleüंबरseadur takistab päästiku kuid mitte lukuraami liikumist. Seepärast on olemas on automaatrelv komplektis lisa kaitseriiv, mida kasutatakse kui on vajadus viibida laetud salvega kinnitatud automaatrelvaga transpordivahendis ja mis takistab lukuraami liikumist.

Tuleüंबरseaduri asendis P, pääseb päästik osaliselt liikuma kuna kujundsisselõige ei toetu tuleüंबरseaduri väljalõiketa osale ja vabastab kukke ning lööb vastu luku tagumises osas asuvat lööknõela. Löögi tagajärjel annab lööknõel järsu ja tugeva löögi edasi padruni süütekapslile. Padruni süütekapslis olev aine (paukelavhõbe) süttib ja süütab püssirohu. Püssirohu põlemisel tekkivad gaasid suruvad kuuli vintrauast välja.

Tagasilöögi mõjul hakkab lukuraam tagasi liikuma, see omakorda avaldab survet lukustusrullikestele, mis suruvad lukukiilu kaldpindadele ja viivad lukupea ja lukukiilu lukuraamist eemale vabastades lukupea fiksaatorilt ja võimaldades lukustusrullikutel väljuda lukukoja väljalõigetest (joonis 39).

Lukuraam vabaneb lukustusest ning samal ajal haarab tõmmik kinni padruni põhjast ja eemaldab selle padrunipesast. Padrunikest saab löögi pääste ja löögi mehhanismi küljes asuvalt kesta tõukurilt, mille tagajärjel heidetakse tühi kest heiteava kaudu välja.

Kui lukuraam koos lukuga liiguvad tagumisse asendisse, vinnastatakse kukk ning surutakse kokku taandurmehhanism. Taandurmehhanismi mõjul hakkab lukuraam jälle ettepoole liikuma, viies järgmise padruni salvest padrunipessa.

Tuleüंबरseaduri asendis P lukustub kuke vinnakhammas päästiku eesmise osa külge. Kukki ei saa liikuda enne, kui uuesti vajutatakse päästikule. Kui päästikule vajutada, vabastatakse kukk ning kogu eelmainitud protsess toimub uuesti.

Tuleüंबरseadur asendis A. Üldine automaatrelva tööpõhimõte on sama nagu üksiklaskude puhul. Erinevus seisneb selles, et tuleüंबरseadur asendis A vabastab päästiku kujundsisselõike täielikult ja päästiku kujundsisselõige liigub lõpuni üles. Kuna peale igat lasku ei lukustu kuke vinnakhammas päästiku eesmise osa külge, jätkab automaatrelv laskmist seni kuni päästik on alla vajutatud ja salves on padruneid.

Esmane tegevus

Selgitada ja näidata ette: jagu toolidel istumas anda käsklus “SALV KINNITA!” – “RELV LAE JA KAITSERIIVISTA!” – “TULD!”. Jagu teeb järgi: kui relv ei hakka tööle või kui tekib tõrge, tuleb viia läbi esmane tegevus.

Kui lasku ei toimu:

- a. Vinnastada relv, fikseeri vinnastuskäepide sisselõikesse.
- b. Kallutada relv vasakule ja vaadake lukukotta sisse.
- c. Sellest, mis seal on näha, oleneb, mida edasi peab tegema.

Tegevus lukukoda ja padrunipesa kontrollides

Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi. Esmase tegevusega te avastate ja kõrvaldate sellised relva mittetöötamise või tõrke põhjused nagu mittelukustunud lukuraam, tühi salv, etteandmata padrun, osaliselt ette antud padrun ning takistus lukukojas.

- a. Kui padrunid on salves aga padrunipesa ja lukukoda on tühjad, kontrollida, et salv on korralikult ning jätkata laskmist.
- b. Kui salves ei ole padruneid, vahetada salv, vabastada vinnastuskäepide ning jätkata laskmist.
- c. Kui lukukojas või padrunipesas on takistus, kallutada relv paremale ning üritada see tühjaks raputada. Kui takistust ei õnnestu raputamise teel kõrvaldada siis eemaldada salv.
- d. Proovige takistust eemaldada, kasutades selleks sõrme või mingit tööriista.
- e. Padruneid, mis tekitasid tõrke, ei tohi tagasi salve laadida ega mingil muul moel ära lasta.
- f. Pärast tõrke eemaldamist laskma hakates peab alati uuesti laskeasendit kohendama.

Kinnistada harjutustega

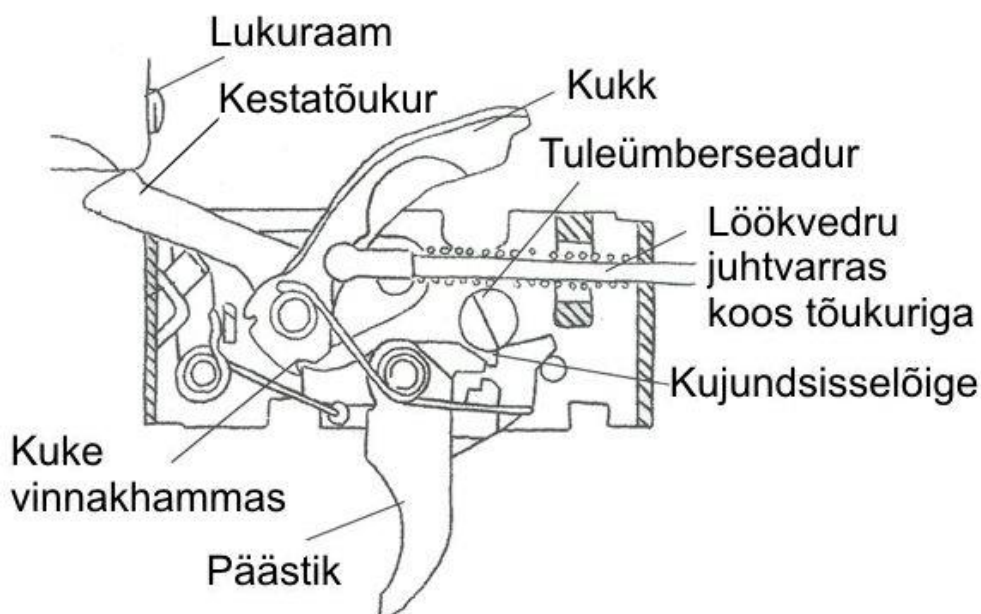
Selgitada: käske ja signaale, mida hakatakse kasutama.

Edasine tegevus

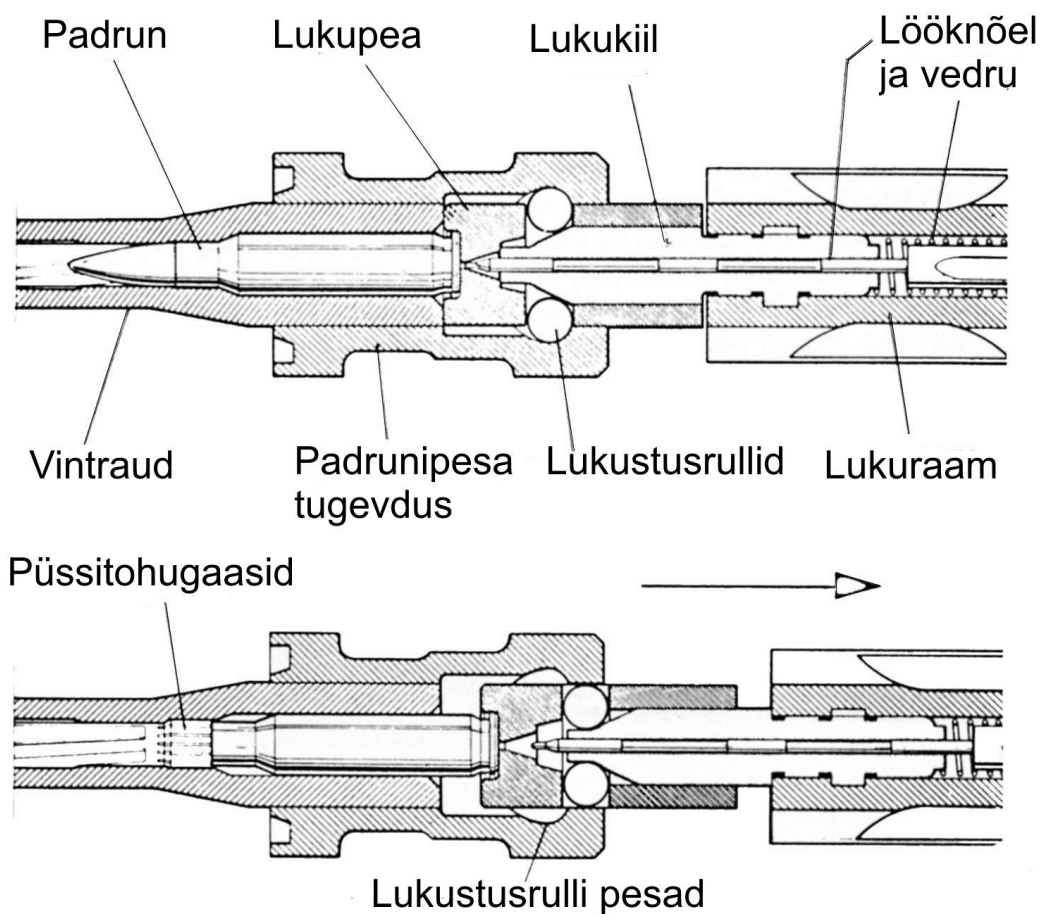
Selgitada ja näidata ette: jagu teeb järgi. Kui pärast esmast tegevust relv ikkagi ei lase või kui esmase tegevuse käigus ei õnnestu kõrvaldada takistust või kui takistus jääb korduvalt padrunipesa, teha alljärgnevat.

- a. Eemaldada salv, mitte vajutada päästikule.
- b. Võtta üles ja kontrollida väljaheidetud padruni süütekapslit. Kui süütekapslil puudub löögijalg või on see nõrk, vihjab see vigastatud või murdunud lööknõelale või taandurvedrule.
- c. Kontrollida tõmmikut, kesta tõukurit, lööknõela ning taandurvedru.
- d. Leides vigastatud osa teavitada sellest oma ülemat, kes organiseerib osa väljavahetamise.
- e. Kui padrun on padrunipessa kinni jäänud, proovida seda eemaldada käe või tööristaga. Juhul, kui tõmmik oli vigastatud ning seda on võimalik koheselt vahetada, panna relv kokku ja vinnastada takistuse eemaldamiseks.
- f. Kui ei avastata vigastatud osi ega takistust lukukojas, kontrollida, kas padrunipesas ei ole purunenud kesta tükke. Kui neid leidub, kanda sellest ette oma ülemale, kes viib relva tehniku kätte takistuse eemaldamiseks.
- g. Harjutuse kompleksuse eesmärgil panna relv kokku ja jätkata laskmist.

Joonised 10. Tund

Joonis 38. Pääste ja löögimehhanismi tegevus päästmisel

Joonis 39. Automaatrelva tööpõhimõte

11. tund. Sihtpunkti valik

Sihtimine. Erinevad sihtmärgid. Sihtimise kõrvalekalded tabamuste keskpunktist. Sihtimispunkti valikul tuule suuna ja selle tugevuse arvestamine. Tegevus möödalaskmise korral.

Sissejuhatus

Selgitada: lahingus või lasketiirus mõjutavad tuule tugevus ja suund kuuli lendu. Seetõttu on väga tähtis, et sõdur oskab tuule mõju arvesse võttes, muuta sihtimispunkti nii, et esimene lask tabaks. Samuti on väga tähtis teada kuidas tegutseda kui lask läheb tuule tõttu sihtmärgist mööda.

Sihtmärgid tiirus

Selgitada: kui sõdur on saanud rahuldava tihedusega tabamuste grupi ning on oma relva normaaljooksu seadnud, jätkab ta lasketreeningut erinevate sihtmärkide pihta. Nendel sihtmärkidel ei ole enam küljes valget paberilehte sihtimiseks, kuid neile jäävad taustaks laiemad paberilehed mis samuti mõne aja möödudes eemaldatakse ning sõdur peab laskma seisvasse sihtmärki. Kaitseväes on praegu kasutusel alljärgnevad sihtmärgid.

Nr 01 täiskuju taust ekraaniga - 1600 mm kõrge ja 1600 lai

Nr 02 püstkuju – 1500 mm kõrge ja 500 mm lai.

Nr 03 vöökuju – 1000 mm kõrge ja 500 mm lai.

Nr 04 rinnakuju – 500 mm kõrge ning 500 mm lai.

Nr 05 peakuju – 300 mm kõrge ning 250 mm lai

Nr 06 liikuv kuju – 1500 mm kõrge ja 500 mm lai.

Kinnistada küsimustega

Sihtimine eemale horisontaal- ja vertikaalsuunas

Selgitada ja näidata ette: kui tabamused lähevad soovitud tabamispunktist mööda ja on teada kui palju, siis saab viga korrigeerida kui uueks sihtimispunktiks valida tabamispunkti peegeldus.

Näide: kui tabamused lähevad 100 mm üles ja 150 mm paremale, siis tuleb sihtimispunkt valida soovitud tabamispunktist 100 mm alla ja 150 mm vasakule.

Kinnistada küsimustega

Sihtimispunkti valik sõltuvalt tuulest

Selgitada: tuule mõju lendavale kuulile on alljärgnev.

Kuuli lendu mõjutab laskesuunaga risti puhuv tuul juhul kui lastakse kaugemale kui 100 meetrit. Tuule mõju vähendamiseks tuleb sihtimispunkt sõltuvalt tuule tugevusest valida natuke tuule suunda. Tuule tugevust saab kindlaks teha mitmel erineval viisil – tema mõjust puudele, põõsastele, heinale, suitsule ning ka tuule mõjust vastu nägu.

Nõrga tuule korral puude oksad liiguvad, hein kaardub kergelt ja lahtine lumi liigub. Tuult on tunda kergelt vastu põske ning lasketiiru lipp lehvib nõrgalt.

Tugev tuul omab märkimisväärset mõju suurematele puudele, mille ladvad kaarduvad, tolm ja peenike liiv keerlevad maast lahti. Lasketiiru lipp lehvib täies hoos.

Lastes tuulise ilmaga kaugematele vahemaadele kui 100 meetrit tuleb sisse viia alljärgnevad muudatused nõrga tuule (16 km/h) ning tugeva tuule (32 km/h) korral.

- a. Nõrk tuul laskmisel 200 m kaugusele, sihtimispunkt asub sihtmärgi keskkoha ja sihtmärgi ääre vahel (joonis 40).
- b. Tugev tuul laskmisel 200 m kaugusele, sihtimispunkt asub sihtmärgi ääres (joonis 41).
- c. Nõrk tuul laskmisel 300 m kaugusele, sihtimispunkt asub sihtmärgi ääres (joonis 41).
- d. Tugev tuul laskmisel 300 m kaugusele, sihtimispunkt asub sihtmärgi keskkohast sihtmärgi laiuse võrra kõrval (joonis 42).

Kinnistada harjutustega

Tegevus möödalaskmise korral

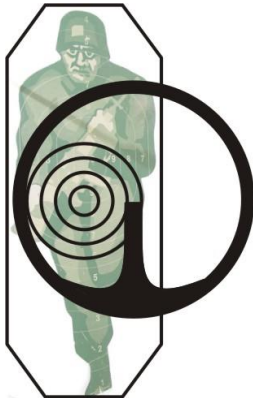
Selgitada: juhul, kui järjepidevalt läheb lask sihtmärgist mööda ning ei näe tabamust, teha alljärgnevat.

Sihtida ja lasta sihtmärgi alla keskele ning muuta sihtimispunkti vastavalt tabamusele.

Veenduda kas laskeasend ja sihikupilt jääb korrektseks, kui muuta sihtimispunkti.

Kinnistada küsimustega

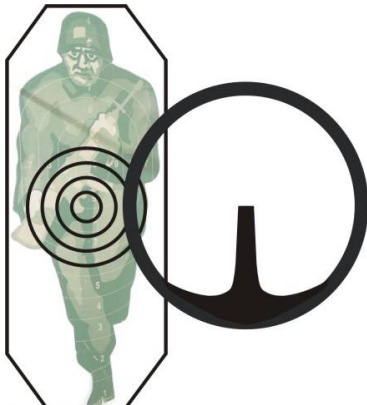
Joonised tund 11.

Joonis 40. Nõrk tuul kuni 200 m

Joonis 41. Tugev tuul kuni 200 m ja nõrk tuul 300 m

Joonis 42. Tugev tuul kuni 300 m

12. tund. Tundide 9 - 11 drill

13. tund. Tulepositsiooni valik

Oma tulepositsiooni valik lahinguväljal erinevates maastikuoludes ja ilmastikutingimustes, arvestades vastase käsitulirelvade tule mõju efektiivsust. Tulepositsiooni kaitseomaduste hindamine.

Sissejuhatus

Selgitada: kaitstes olles peetakse lahingut tavaliselt laskepesast. Liikumisel peab sõdur teadma, kuidas võimalikult paremini kasutada ükskõik millist varjet mida maastik pakub, et kaitsta ennast vaatluse ja tule eest ning ühtlasi leida endale sobiv laskepositsioon.

Laskepositsioonid

Selgitada ja näidata ette: ideaalne laskepositsioon pakub alljärgnevat:

- a. Võimaldab takistusteta kasutada oma relva ning heita granaate.
- b. Kaitset nii käsitulirelvade kui ka kaudtule eest (joonis 43).
- c. Varjet vaatluse eest ning varjatud teed positsioonile ja sealt ära.
- d. Head vaatlus- ja laskesektorit.

Varjet vaatluse eest pakub ehitiste, puude, taimestiku ja maastiku oskuslik kasutamine. Statsionaarsed positsioonid peavad olema moondatud. Valides laskepositsiooni öiseks laskmiseks on oht, et positsiooni lähedale jääb surnud ala. Ühtlasi on öise positsiooni valimisel vajalik arvestada vastase lähenemisel tema siluetti paljastava maastikuga.

Kinnistada küsimustega

Varje kasutamine

Selgitada ja näidata ette: kuidas varjet kasutatakse.

- a. Alati proovida leida tugi eespool olevale käele ja küünarnukkidele. Kui see ei ole võimalik, siis toetada käeselg varjele. Kui ka see ei ole võimalik, asetada laesäär varjele ning hoida kätt sellele nii lähedal, kui võimalik.
- b. Kunagi ei tohi toetada relva vintrauda kõvale alusele, see põhjustab möödalaskmist.
- c. Võtta sisse eelnevalt õpetatud laskeasend ning kasutada varjet nii palju kui võimalik.
- d. Ükskõik, millist varjet kasutades peab alati täitma täpse laskmise nelja põhireeglit.
- e. Jälgida, et vintraua suue oleks vaba. Pidada meeles, et sihikujoon on kõrgemal kui laskejoon.

Kinnistada küsimustega

Kaevikud

Selgitada ja näidata ette: parima laskepositsiooni saamiseks kasutada kaeviku nurki, kui see on võimalik. Toetada mõlemad küünarnukid toele ja eespool olev käsi varjele. Lisaks sellele on vaja:

- a. Kasutada maksimaalselt ära kaeviku ees asuva varje poolt pakutavat kaitset.
- b. Kui kaevik on madal, võtta sisse põlvelt-, kükkasend või seista jalad harkis, mis võimaldab olla madalamal.
- c. Kui kaevik on sügav, asetada midagi jalgade alla (liivakott, laskemoonakast vms).

Pöösad, puud ja ehitised

Selgitada ja näidata ette: kasutada varje paremat äärt juhul, kui teine äär ei paku paremaid varje- ja laskevõimalusi. Tõsta esile:

- a. Kui varje on kitsas, olla täpselt selle taga ning hoida jalad koos.
- b. Lastes suure puu madalal asuvate okste varjust võib selline positsioon pakkuda küll head vaatlus- ja laskesektorit, kuid samas isoleerib ja piirab liikumist.
- c. Varjatus vaatluse eest ei paku kaitset kuulide eest

Pöösad ja kõrge rohi

Selgitada ja näidata ette: lastes pöösastes või kõrges rohus lühikese aja jooksul kasutada põlvelt- või kükkasendit. Kui asend tuleb võtta pikemaks ajaks, siis kasutage istesendit. See on stabiilsem ja vähem väsitav.

Madalad künkad ja lohud maapinnas

Selgitada ja näidata ette: parima varjatuse saavutamiseks hoida ennast künka harjale nii lähedale kui võimalik, kuid ei tohi unustada relvasuuet maapinnast kõrgemale tõsta. Lohu kuju maapinnas võib tingida vajaduse võtta sisse tavalisest suurem nurk keha ja sihtmärgi vahel.

Ehitised ja müürid

Selgitada ja näidata ette: hoonestatud aladel pakuvad müürid ja ehitised väga head kaitset laskepositsiooni jaoks.

Kui võimalik, eemaldada paar kivi maapinna lähedalt ning lasta pigem läbi müüri sisse tehtud ava kui üle müüri. Hoonest lastes olla avausest natuke eemal kuna siis ei teki paljastavat varju.

Õhuke telliskivisein ei paku kaitset tule eest, kuid varjab hästi vaatluse eest.

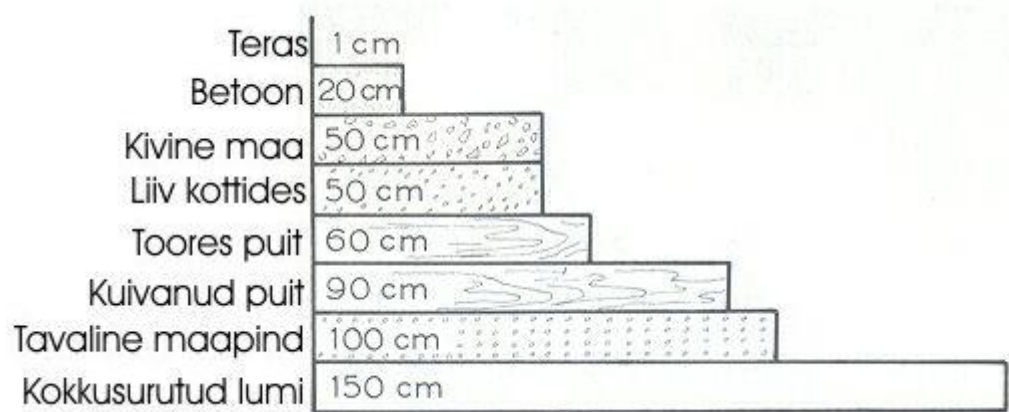
Kinnistada küsimustega

Tegevus vastase efektiivse tule korral

Selgitada ja näidata ette: vastaseohtlikel aladel liikudes peab pidevalt jälgima maastikku ja olema alati valmis varjuma eelnevalt valmis vaadatud positsioonile. Sõdur jätkab liikumist senikaua, kuni talle antakse käsklus "Varjuda!". Selle käskluse peale antakse lühike valang arvatavasse vastase asukohta ning varjutakse alljärgnevalt.

- a. Sööstetakse sikk-sakke tehes edasi lähimasse varjet pakkuvasse kohta või positsioonile või positsioonile mille jaoülem on eelnevalt määranud.
- b. Heita pikali ning roomata mahaheitmise kohast kõrvale ja vaadelda ümbrust. Hoida ennast ja oma automaatrelva varje taga.
- c. Kontrollida, kas sihik on seatud korralikult ning püüda avastada vastast. Tulistada vastast, keda on näha või jaoülema poolt osutatud sihtmärki.
- d. Tegevus käskluste "RELV LAE JA KAITSERIIVISTA!", "TULD!", "VAATA JA LASE!", "JÄTKA!", "RELVAD OHUTUKS!" Korral on sama, nagu eelnevalt õpetatud. Hoida ennast võimalikult rohkem varje taha ja muuta oma positsiooni.
- e. Laskmiste vaheaegadel laadida varje taga uuesti salved.
- f. Peale käsklust "VALMISTUDA LIIKUMISEKS!" Teha alljärgnevat.
- g. Asetada tuleüंबरseadur asendisse s ning liikuda tagasi varje taha. Veenduda, kas salved on olemas ning automaatrelva külge kinnitatud salves on piisaval hulgal laskemoona. Veenduda, et salvetaskud on kinnitatud ning sihikud õiges asendis.
- h. Käskluse peale "LIIGU!" Tulla varje tagant välja eemal kohast, kus viimati tulistasite ja liikuda edasi käsuga määratud suunas ning liikumismoodusel.

Joonised 13. Tund

Joonis 43. 7,62 mm kaliibriga automaatrelva kuuli keskmine läbivus

14. tund. Tulistamine liikuvate sihtmärkide pihta

Tulistamine automaatselt õhusihtmärkide pihta selili, põlvelt või püsti laskeasendist. Ennak õhu- ja maasihtmärkide pihta tulistamisel. Tulistamine lähivõitluses. Tulepositsiooni valik.

Sissejuhatus

Selgitada: kuna õhutõrjeüksusi ei jätku piisavalt kõikjale selleks, et tõrjuda madalalt lendavaid õhusihtmärke, seepärast peavad kõik sõdurid oskama kuidas kasutatakse õhutõrjeks käsituli relvi, eelkõige madalalt kuni 300 m kõrgusel lendavate helikopterite ja mehitud lennukite vastu.

Lisaks lahinguolukordades tuleb tihti lasta väikese vahemaa pealt liikuvate sihtmärkide pihta, osa neist liiguvad teie suhtes risti. Vastane liigub ühest varjest teise ja on nähtav ainult väga lühikest aega. Seepärast peab sõdur õppima vastase liikumist ette nägema, sellele vastavalt sihtima ning tulistama mistahes laskeasendist. Tihedalt metsaga kaetud alal või linnas ning edasiliikumise, rünnaku ja järelpuhastuse ajal kasutatakse kõige sagedamini püsti, kükkis või põlvelt laskeasendist. Sõdur peab mõistma, et liikuvate sihtmärkide pihta laskmisel on olulised kiire reaktsioon ja täpne laskmine, sammuti ka sagedane harjutamine nõutud oskuse kätteõppimiseks ja säilitamiseks.

Õhuvaatleja

Selgitada: alati kui eksisteerib oht sattuda lennukite rünnakute mõju alla peab üksus välja panema õhuvaatleja selleks, et üksus saaks hoiatuse enne kui vastase lennuk üksust märkab. Sama kohustus on kõigil sõduritel, kes märkavad lennukit esimesena.

Sihtmärgi liikumise arvestamine

Selgitada: kui tulistatakse liikuva sihtmärgi pihta, jätkab märk liikumist ka kuuli lendamise ajal. Et selle liikumisega arvestada, peab sihtima sihtmärgi ette, kuidas lendab kuul tema tagant mööda. Sellist ettepoole sihtimist, mis arvestab sihtmärgi liikumisega, nimetatakse ennakuks.

- a. Sõdur peab oskama määrata õiget ennakut liikuva sihtmärgi tabamiseks, ning seda erinevates tingimustes. Selline oskus saavutatakse ainult pideva harjutamisega.

Kinnistada küsimustega

Tule käsklused madalalt lendavaid õhusihtmärke tulistades

Selgitada: antakse käsklus,

- a. "ÕHUSIHTMÄRK!" Mille peale üksus või kästud sõdurid varjuvad ja valmistuvad tulistama lähenevat lennukit.
- b. Tuld ei avata enne kui veendutakse, et lennuk on vastase oma või tegutseb vaenulikult.

- c. "TULI SEIS !" lõpetab üksus või tulekäskluse saanud sõdurid tulistamise. See käsklus ei lõpeta nende sõdurite tuld kes veel tulistavad positsiooni ründavat lennuvahendit.
- d. Üksuse ülem peab arvestama üksuse paiknemise alal antud relvkontrollikäsklusi millega keelatakse üksusel mitte mingil juhul tulistada lennuvahendeid selleks, et mitte paljastada vastasele oma paikemist.
- e. Kuna automaatrelvade laskemoonakulu on väga suur peab üksuse ülem hoidma kindlasti tulekontrolli sõltuvalt ohust ning täiendustest.

Põhimõtted madalalt lendavaid õhusihtmärke tulistades

- a. Ohutus: peab olema kindel, et ei tulistata sõbralike lennuvahendeid ja tulistades peab tulistama sellise kaldenurga all, et ei tabataks sõbralikke maismaaüksusi.
- b. Laskemoon: lennuvahendeid tulistades kasutatakse pikki valanguid, korraga terve salv. Padrunipesa tühjendatakse ja automaatrelva liikuvad osad jäetakse taha selleks, et automaatrelv jahtuks võimalikult kiiresti.
- c. Õhutõrje laskemoonas kasutatakse võimalikult palju trasseerivaid lahingupadruneid, segu 1:1, siis on võimalik hästi näha kuhu tulistatakse ja kuidas vastavalt sellele peab võtma ennakut.
- d. Ennak: lennuki lähenemis kiiruseks on tavaliselt 250 m/s ja helikopteri rünnakukiiruseks 50 - 150 m/s. Selleks et tulistada valangutega tühjaks kogu salv kulub umbes 3 sekundit. Selle aja jooksul läbib lennuk umbes 750 m ja helikopter 150-450 m. Kui ei võeta ennakut siis muutub kogu valang kasutuks. Kuna sihtimise muutuseks kulub umbes 2 sekundit. Tulistama peab ettepoole mitte, taha kuna siis lennuvahend lendab lastud kuulidesse või on lendur sunnitud tegema kursimuudatuse.

Sihtmärk / kiirus	Ennak	Tuli avatakse
Kiire lennuvahend 250 m/s	30 lennuvahendi pikkust	1500 m
Aeglane lennuvahend 100 m/s	15 lennuvahendi pikkust	1200 m
Rünnakul helikopter 50 m/s	5 lennuvahendi pikkust	1200 m
Helikopter kohapeal / otse peale sööstev lennuvahend	Ei ole ennakut	Sihitakse lennuvahendi keskele

- e. Tuld ei avata muidu kui lennuvahend liigub otse üksuse suunas ja lendab alla 300 m kõrguselt. Lennuvahendi pihta, mis liigub muus suunas ja teistel kõrgustel, avatakse tuli üksuse ülema käsul. Kui üksus on hästi maskeeritud ja peidetud positsioonidel on parem kui tuld ei avata, sest sellega üksus paljastab oma asukoha ja satub võimaliku järgneva rünnaku alla.

- f. Tuld avatakse kahel meetodil, kas ennakuga või maastiku orientiirimeetodiga.

Kinnistada küsimustega

Tegevus käsklusega “ÕHUSIHTMÄRK!”

Selgitada ja näidata ette:

- a. Kontrollida kas õhutõrje laskemoon on käepärast.
- b. Varjuda.
- c. Võtta sisse mugav laskeasend vastavalt olukorrale (püsti-, põlvelt-, selili laskeasend), automaat on suunatud 45° nurga all üles, kui võimalik toetada automaatrelva hoidev käsi ja selg või külg vastu tuge. Kinnitada õhutõrjeks mõeldud või muu täissalv. Hoida automaatrelva toetav käsi selliselt, et näeksite selle alt maapinda selleks, et sõbralikud üksused kes on maapinnal ei saaks pihta.
- d. Sihikud asetatakse suurimale võimalikule kaugusele ja tuleümberseadur automaatule asendisse.

Kinnistada harjutustega

Maastiku orientiiri meetod

Selgitada ja näidata ette: kasutades maastikudiagramme ja lennuki mudeleid.

- a. Üksuse paiknemise alal valitakse välja lennuvahendite võimalike liikumisteedel maastikuorientiirid kuhu sihtida.
- b. Peale käsklust “ÕHUSIHTMÄRK!” Antakse käsklus “MAASTIKU ORIENTIIR....!” “VALANGUTEGA!”. Kogu üksus sihib kästud maastikuorientiiri, tõstab automaatrelvad 45° nurga alla ja ootab. Mõlemad silmad hoitakse lahti. Kui lennuvahend läheneb maastikuorientiirile antakse, käsklus “TULD!”.
- c. Tulistatakse pika valanguga tühjaks kogu salv, samal ajal toetava käega kontrollides automaati mis valangutega tulistades kipub alates teisest lasust ülespoole tõusma.
- d. Suunata automaatrelv üles või allapoole, sõltuvalt sihtmärgi asukohast. Samal ajal arvestades, et laskmine ei muutuks ohtlikuks sõbralike üksuste jaoks.
- e. Peale käsklust “TULI SEIS !” lõpetada tulistamine, automaatrelv kaitseriivistada, vahetada salv ja jätta automaatrelva liikuvad osad taha.

Ennaku meetod

Selgitada ja näidata ette: “ENNAK” meetod on väga efektiivne kui seda teha täpselt nii kuidas kirjeldatud. Seda meetodit saab kasutada igas suunas liikuvate lennuvahendite pihta.

- a. Kui lennuvahend sööstab otse laskja suunas sihitakse lennuki ninasse.
- b. Kui lennuvahend tuleb kusagilt teisest suunast peab võtma ennakut lennuki lennu suunas. Kui korraga ründab korraga mitu lennuvahendit siis võetakse ennakut alati esimesest lennuvahendist.

- c. Ennaku pikkus sõltub lennubahendi kiirusest.
- d. Kuna läheneva lennubahendi pikkus tundub lühem kui mööduva lennubahendi oma, siis võib alati kasutada ennakumeetoditeks 30, 15, 5 pikkusi vastavalt kiirusele.

Kinnistada harjutustega

Tegevus kuidas kasutada ennaku meetodid

Selgitada ja näidata ette:

- a. Antakse eelkäsk "ÕHUSIHTMÄRK!"
- B. Antakse tule käsklus "ÕHUSIHTMÄRK EES / TAGA / VASKAUL / PAREMAL!", "VALANGUTEGA!"
- c. Viia sihikud sihtmärgile, hetkeks liigutada sihikuid sihtmärgiga sama kiirusega, siis temast ette õigele ennakule.
- d. Käsklusega "TULD!" Tulistage sihtmärgist ennaku võrra ette samal ajal keha sihtmärgiga kaasa liigutades ja vasakut kätt hoides maapinnaga paralleelselt või kõrgemal.
- e. Jälgida trasseerivate kuulide liikumise järgi ennakut ja vajadusel korrigeerida.
- f. Peale käsklust "TULI SEIS" lõpetada tulistamine ja teha nagu õpetatud.
- g. Kui lennubahend liigub väga kiiresti ja automaatreval on optiline sihik siis peab kasutama haavlipüssi meetodit mida õpetatakse hiljem tunnis.

Kinnistada küsimuste ja praktikaga

Kasutades püsti, põlvelt, istuli ja selili laskeasendit.

Liikuvate maasihtmärkide tulistamine

Ennak meetod

Selgitada ja näidata ette: püsti laskeasendis laskja jälitab liikuvat sihtmärki oma relvaga, tagant möödalaskmine on vähetõenäoline. Kogu ülakeha pöörduv vöökohast, seepärast pole seda meetodit põlvelt või istuli laskeasendist eriti kerge kasutada kui laskmine ei toimu pikema vahemaa tagant. Püsti laskeasend võimaldab suurimat liikumisvabadust.

Ennaku meetod koosneb neljast etapist.

- a. Sihtmärgi leidmine ning toomine sihikupildile. Sihtmärgi ilmumisel seada automaatrelv nii, et märk oleks sihikute vaateväljas. Pöörata ülakeha vastavalt sihtmärgi liikumisele.
- b. Ennaku pikkus oleneb sihtmärgi liikumiskiirusest, kaugusest ja suunast. Jooksva mehe jaoks peab võtma suurema ennaku kui kõndiva mehe jaoks. Viltu liikuv sihtmärk, nõuab väiksemat ennakut kui risti liikuv sihtmärk. Otse laskja poole või laskjast eemale, liikuva sihtmärgi puhul pole ennakut tarviski. Mida kaugemal sihtmärk on, seda suurema ennakuga peab arvestama.

- c. Tuua kirp sihtmärgist mööda sellest ette õigele ennakule, arvestades liikumis kiirust, -suunda ja kaugust. Jätkata ülakeha pööramist ja sihtimispunkti korrigeerimist.
- d. Laskmine ja järelsihtimine. Sooritada sujuvalt lask ning tabamust kontrollimata jätkata jälitamist, olles valmis järgmisteks laskudeks. Järelsihtimine väldib lasu sooritamise ajal sihiku jäämist sihtmärgist maha.

Kuigi tegevust on kirjeldatud kolmes etapis, peab see kujunema ühtlaseks pausideta jadaks. Kui olukord või varje tingib ennak meetodi kasutamise põlvelt või istuli laskeasendist, tõsta küünarnukid põlvedelt ja sirutage selga nii ,et ülakeha saab vöökohast pöörata.

Kinnistada küsimuste ja praktikaga

Kasutades püsti, põlvelt ja istuli laskeasendit.

Varitsemine

Selgitada ja näidata ette: meetodit kasutatakse siis, kui on raske ülakeha koos sihtmärgi liikumisega pöörata, näiteks lamades või istuli laskeasendis kui mõlemad küünarnukid on millelegi toetatud.

- a. Leida sihtmärgist eespool sihtimispunkt.
- b. Sihtida.
- c. Alustada tulistamist enne sihtmärgi sihtimispunkti jõudmist.
- d. Jätkata tulistamist, kuni sihtmärk saab pihta, viskab pikali või jääb sihtimispunkt juba sihtmärgi selja taha.

Kinnistada küsimuste ja praktikaga

Haavlipüssi meetod

Selgitada: mõnikord ei võimalda lahingusituatsioon sihikuid kasutada. Sellisel puhul tuleks rakendada haavlipüssimeetodit - mõlemad silmad lahti, pea püsti, vasak käsi hoidmas laesääre eesosast, väljasirutatud nimetissõrm osutamas sihtmärgi suunas. Keskenduge sihtmärgile, mitte vintrauajonele. Selline meetod on tõhus kuni 150 meetri kaugusele.

Automaattuli

Selgitada: tuleb ette juhtumeid, kui peab kasutama automaattuld, näiteks varitsus, õhusihtmärke tulistades, maja puhastamine, öine lahing õhu. Sellises olukorras seada kaitseriiv juba eelnevalt automaattule peale. Pidada meeles alljärgnevat.

- a. Kõige tavalisem ja täpsem viis automaattule laskmiseks on õlalt. Kasutada võib mistahes laskeasendit. Ükskõik millist laskeasendit kasutades, hoida automaatreleva tugevalt mõlema käega.
- b. Automaatulega tulistades kipub automaat alates teisest lasust ülespoole tõusma. Seepärast sihtida tavalisest madalamale ja

korrigeerida vastavalt vaatlusele. Tihtipeale on mõttekam kasutada hästisihitud kiiresti järgnevaid üksiklaske.

- c. Valangud olgu lühikesed - kaks või kolm lasku.
- d. Suur tulekiirus tähendab kiiremat laskemoonakulu. Asendada salv enne kui see tühjaks saab ja laskemoona ei tohi raisata.

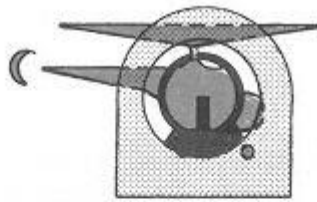
Kinnistada küsimustega

Lähivõitlus

Selgitada ja näidata ette: kui liikuda tihedalt metsaga kaetud maa-alal või linnas, võib vastasega lühikese vahemaa peal kohtuda. Sellisel puhul otsustab ellujäämise kiire agressiivne reageerimine ja täpne laskmine.

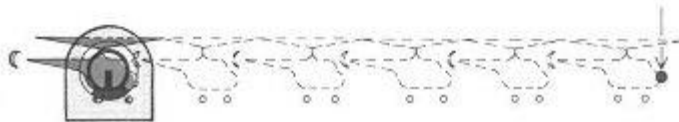
- a. Kui on oodata lähivõitlust, kinnitada automaatrelvale tääk.
- b. Asuda valmisolekuasendisse ja seada kaitseriiv üksiklaskude või automaattule peale.
- c. Kui liigutakse eeljulgestuses või patrullis, peatuda hetkeks, et sihtida ja tulistada üks või kaks kiiret lasku. Ideaalvariant on, kui tabab kohe esimese lasuga, kuid rohkem kui ühe lasu tegemine suurendab tabamisvõimalust.
- d. Peale tulistamist põigelda kohe kõrvale ja varjuda, et jätkata tulistamist.
- e. Kõrvaldada tõrge või vahetada salv varjumiskohas.
- f. Enne edasiliikumise jätkamist kontrollida laskemoona.
- g. Pidada meeles, et automaattuld tulistades kipub relv peale esimest lasku kõrgemale tulistama. Patrulliasendist on automaattuli tõhus.

Joonised 14. Tund

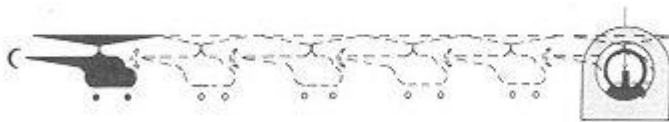

Võetakse sihikule

Arvutatakse
ennak

Jälgitakse
lennuvahendit

Tulistatakse
ennaku punkti

Joonis 44. Ennaku arvestamine

15. tund. Käsitsivõitlus automaatrelvaga

Sissejuhatus

Selgitada: Kõik sõdurid on varustatud relvaga millel käib kaasas ka tääk. Tääk on suurepärane relv kui seda on õpitud õigesti kasutama nii rünnakul kui kaitsel. Ründav täägitehnika võib kiirelt lõpetada võitluse. Kaitsev täägitehnika nagu pareerimine või blokeerimine võib tõrjuda vastase rünnaku ja võimaldada teil haarata initsiatiiv. Läbi õigesti läbiviidud treeningu omandate julgust ja kindlustunnet et efektiivselt kasutada oma relva kaitstes ennast ja hävitades vaenlast. Olukorras kus omade ja vaenlaste üksused on üksteisele lähedal või segunenud ning automaadi ja granaatide tulejõudu ei ole praktiline kasutada või on lõppenud laskemoon muutub täägivõitlus üheks võimaluseks ülesande täitmisel.

Relva hoidmine

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha. Et sooritada täägivõitluse tehnikaid peavad sõdurid olema lähteasendis ja hoidma relva õigesti. Kõik tehnikad algavad ja lõpevad lähteasendis.

- Hoida parema käega üle kätt kaba ühendus kohast ja vasaku käega altkätt laesäärest.
- Lukustada relva kaba vastu paremat puusa ja käsivart.
- Suunata täägi terav ots vastase poole ja tõsta vintraua ots natuke üles poole (joonis 48).

Kaitseotstarbelised täägitehnikad

Pareerimine

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Pareerimist kasutada kaitsva tehnikana, eesmärgiga suunata kõrvale või häirida vastase lineaarsed rünnakud.

- Kasutada relva külge kinnitatud tääki vastase relva kõrvale suunamiseks.
- Fikseerida relv vastu paremat puusa ja käsivart.
- Pöörata vasakule või paremale liigutades tääki relva otsas, et pareerida vastase rünnak. Pööramise jõud tuleb puusadest. Juhtida vastase relv keha juurest kaugemale avaldades survet vastase relvale (joonis 49 ja 50).

Kõrge blokk

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Kõrget blokki kasutada vastase löögi tõrjumiseks mis tuleb ülevalt alla suunas.

- Tõsta käed jõuliselt üles umbes 45 kraadise nurga all keha suhtes. Relv asetada peast kõrgemale paralleelselt maapinnaga. Kõverdada küünarnukid selliselt et neis oleks piisavalt palju lihaspinget et pareerida löögist tekkiv jõud (joonis 51).

Madal blokk

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Kasutada löögi vastu mis tuleb alt üles suunal.

- Sirutada käed jõuliselt ette umbes 45 kraadise nurga all keha suhtes. Relv peaks asetsema vöö kohast all pool ja paralleelselt maapinnaga. Kõverdada küünarnukid selliselt et neis oleks piisavalt palju lihasinget et pareerida löögist tekkiv jõud (joonis 52).

Vasak ja parem blokk

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Neid tehnikaid kasutada horisontaalsete kabalöökide ja löigete tõrjumiseks.

- Suruda käed jõuliselt vasakule või paremale rünnaku suunda
- Kõverdada küünarnukid selliselt on kõverdatud kuid neis peab oleks piisavalt palju lihasinget et pareerida löögist tekkiv jõud (joonis 53).

Kinnistada praktikaga

Blokeerimisele järgnev tehnika

Ründeotstarbelised täägitehnikad

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Pärast vastase rünnaku eemale juhtimist või blokeerimist tuleb sooritada vasturünnak. Kas löige või horisontaalne kabalöök et haarata võitluses initsiatiiv.

Otse torge

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Otse torge on kõige efektiivsem ja surmavam tehnika täägiga. See tekitab vastasele kõige suurema trauma. Tabamispiirkonnad on kõri, kube, nägu. Vastase rind ja kõht on samuti suurepärase tabamispiirkond kui vastane ei kannu kuulivesti.

- Teha vasaku jalaga samm edasi ja viia keha raskus vasaku jala päkale ja suruda täägi terav otse vastase suunas.
- Tõmmata relv tagasi ja võtta sisse lähteasend (joonis 54).

Horisontaalne kabalöök

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Seda tehnikat kasutatakse vastase kaitse nõrgestamiseks. Õigest sooritatud löök tekitab tõsise vigastuse ja valmistab vastase ette viimaseks löögiks. Tabamise piirkonnaks on vastase pea kael ja jalad.

- Parema jalaga astuda samm edasi ja juhtida parem käsi ette. Pöörata puusad ja õlad löögi suunas ning viia vasak käsi tahapoole vasaku õla juurde.
- Tabada vastase pead kaba alumise äärega (joonis 55 ja 56).

Vertikaalne kabalöök

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Seda tehnikat kasutada vastase kaitse nõrgestamiseks, tõsise vigastuse tekitamiseks ja vastase ettevalmistamiseks viimaseks tehnikaks. Tabamispiirkonnaks on vastase kube ja nägu.

- Astuda parema jalaga samm edasi ja tõsta parem käsi üles. Tõmmata vasak käsi tagasi üle vasaku õla.
- Tabada vastast kaba alumise äärega lõua pihta (joonis 57 ja 58).

Kabalöök otse.

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Seda tehnikat kasutada järgneva löögina pärast horisontaalaset või vertikaalset kabalööki või kui eelnev löök on täitnud eesmärgi ainult osaliselt. Löögi piirkonnaks on vastase pea.

- Astuda parema jalaga samm edasi ja viia täak üle vasaku õla ja tõsta parem küünarnukk õlgadest kõrgemale.
- Viia käed otse ette tabades relva kabaga vastasele nägu (joonis 59 ja 60).

Kabalöök reide.

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Seda tehnikat kasutatakse relva üle kontrolli saavutamiseks või vastase kaugemale suunamiseks. Neid lööke sooritatakse tabades relva kaba äärega vastase reie sisekülje närvi, reie väliskülje närvi, põlve või kubemepiirkonda.

- Sooritada petterünnak tõmmates paremat kätt kiirelt üles poole.
- Sooritada löök relva kabaga vastase reie närvi pihta surudes paremat kätt kiirelt enda eest läbi. Kasutada ka puusade keeramisel tekkinud jõudu (joonis 61 ja 62).

Löige.

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

Seda tehnikat kasutada vastase tapmiseks või tema kaitse lõhkumiseks. Tabamispiirkonnaks on vastase kõri.

- Tõsta vasak käsi vasaku õla juurde.
- Tuua kiire liigutusega vasak käsi ette poole ja pöörata ülakeha paremale. Ning tuua parem käsi parema puusa poole. Pöörata täägi lõikav osa vastase kõri poole.
- Liigutus on lõikava iseloomuga ja sihitud vastase kõri pihta (joonis 63).

Kinnistada praktikaga kombineeritult 4 tehnikat

Sooritada erinevates järjekordades kombineeritult neli kaitseotstarbelist ja ründavat täägivõitluse tehnikat.

Vastutehnikad relva haaramise korral

Selgitada. Enamik sõdureid on Eesti Kaitsejõududes relvastatud automaatrelvaga. Isikkooseisu on õpetatud hoidma oma relva endaga läheduses kogu aeg. Kaitsevaelased peavad olema alalises valmisolekus ja kontrollima ümbritsevat keskkonda ja seal liikuvaid

isikuid ja reageerima sellele kui keegi tahab haarata tema relva. Kui see juhtub, peab kaitsevaelane võitma kähmluse et saada tagasi kontroll oma relva üle. Kaitsevaelastel tuleb säilitada kontroll oma relva üle ka sellistel juhtudel kui tulistamine on jõukasutamise reeglitega keelatud või ei ole see tehniliselt võimalik. Seetõttu peavad kaitsevaelased oskama relva üle kontrolli säilitamise põhimõtteid.

Blokeerimise tehnika

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

- Kasutada relva et blokeerida vastane surudes ta endast kaugemale. Kõverdada küünarnukkidest. Relva kasutada barjäärina mitte löögiriistana (joonis 64).

Üle käe haaramine

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

- Lukustada vastase lähim sõrm oma pöidlaga laesäärel nii et vastane ei saa seda vabastada.
- Avaldada vastase väiksele sõrmele pinget nii et see tekitaks vastasele hetkelist valu.
- Pöörata relva vintrauda kiire liigutusega kas alla või üles, samal ajal hoides survet vastase käel.
- Lükata vastane endast kaugemale (joonis 65 ja 66).

Alt kätt haaramine

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

- Fikseerida vastase käsi laesäärel surudes pöidlaga vastase väiksele sõrmele.
- Pöörata vintrauaga üle vastase käsivarre ja avalda survet alla suunas (joonis 67 ja 68).

Vintraua osast haaramine

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

- Teha vintrauaga kiire ringikujuline liigutus vastase pöidla suunas ja suruda vintrauda alla et vabaneda haardest. (joonis 69 ja 70).

Tasakaalust väljaviimise tehnikad.

Selgitada ja näidata ette ning käskida üksusel järgi teha.

- Kui vastane haarab relvast ja surub edasi siis mitte suruda vastu vaid liikuda koos vastase jõu vooluga ja juhtida see endast mööda astudes taha.
- Juhtida kiire liigutusega vastane maha langetades vintraud ja tõstes relvakaba.
- Kui vastane haarab relvast ja tõmbab enda poole astuda vastase jalalabale ja viia ta tasakaalust välja lükates relvaga otse ja üles suunas.
- Pühkida vastase jalad astudes parema jalaga tema vasaku jala taha ja lüües jalaga taha suunas (joonis 71, 72 ja 73).
-

Kinnistada praktikaga kombineeritult 4 tehnikat

Sooritada erinevates järjekordades kombineeritult neli kaitseotstarbelist ja ründavat täägivõitluse tehnikat.

TUNNI LÕPETAMINE

- Küsimused klassilt kogu tunni kohta
- Kinnistada küsitlusega ja kui aeg võimaldab siis ka harjutusega
- **Relvade ohutus kontroll**
- Varustuse pakkimine

Kokkuvõttes peab sisalduma alljärgnev

- Käsitsivõitluse tähtsus lahingusituatsioonides.
- Tääk on osa relvast ja seetõttu peab iga kaitsevaelane oskama seda käsitseda.
- Kaitsevaelane peab oskama säilitada kontrolli oma relva üle igas olukorras.
- Järgmise tunni sisu lühitutvustus.

Joonised 15. tund

Joonis 48. Relva hoidmine lähteasendis

Joonis 49. ja 50. Pareerimine

Joonis 51. Kõrge blokk

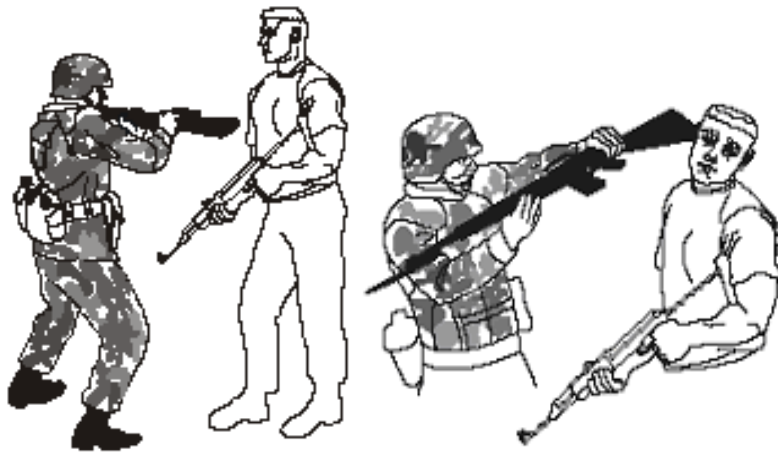
Joonis 52. Madal blokk

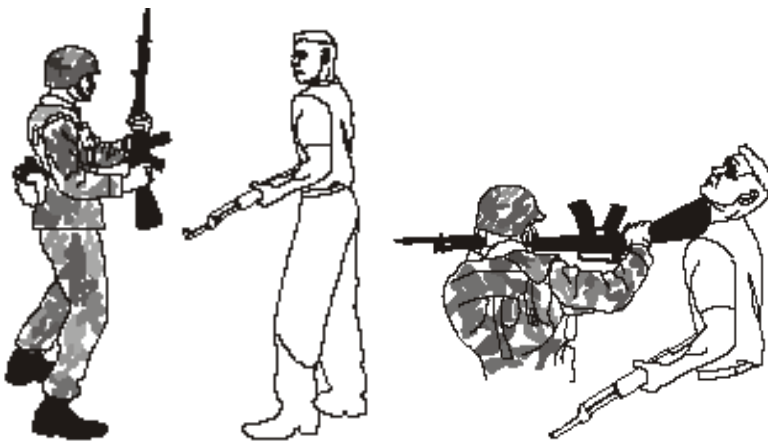
Joonis 53. Vasak ja parem blokk

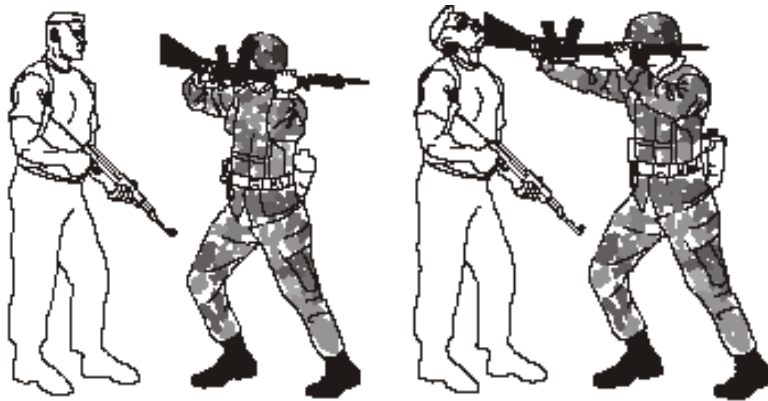
Joonis 54. Otse torge

Joonis 55. ja 56. Horisontaalne kabalöök

Joonis 57. ja 58. Vertikaalne kabalöök

Joonis 59. ja 60. Kabalöök otse

Joonis 61. ja 62. Kabalöökreide

Joonis 63. Lõige

Joonis 64. Blokeerimise algasend

Joonis 65. ja 66. Ülekäe haare

Joonis 67. ja 68. Altkäe haare

Joonis 69. ja 70. Vintrauaotsast haare

Joonis 71. ,72. ja 73. Tasakaalust välja viimine